

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 114. — STEV. 114.

NEW YORK, TUESDAY, MAY 15, 1923. — TOREK, 15. MAJA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

BOLJŠEVIKI SO ODGOVORILI ANGLIJI LJUBEZEN JU JE

Odgovor sovjetov na angleški ultimatum prosi za prijateljstvo. — Moskva je opustila svoje izizvalno stališče ter prosi za konferenco. — Angleška vlada je pripravljena razpravljati glede spornih vprašanj. — Angleži proti komunistični propagandi.

London, Anglija, 14. maja. — V angleških oficijelnih krogih smatrajo odgovor ruske sovjetske vlade na angleško poslanico za znamenje, da bo preprečeno prekinjenje trgovskih stikov. Splošno dajejo merodajni krogi izraza svojemu zadovoljstvu vsprico stališča, katero je zavzela Moskva napram Rusiji.

Minister za zunanje zadeve, lord Curzon, bo še tekom današnjega popoldneva predložil kabinetu odgovor ruske sovjetske vlade. Poslanica bo najbrž še tekom večera sporočena časopisju.

Angleška vlada je sicer pripravljena razpravljati glede spornih vprašanj z Leonidom Krasinom ali kakim drugim pooblaščenecem ruske vlade, a lord Curzon bo najbrž vztrajal pri izpolnjenju vseh točk, ki so bile navedene v angleški poslanici ter ne bo trpel nikakih dolgih razprav in pojasnil iz Moskve.

Minister za zunanje zadeve bo tudi zahteval primerne odškodnine ter opravičila, katere so trpeli angleški podaniki in ki so bile navedene v prvotni angleški poslanici.

Moskva, Rusija, 14. maja.

Poslanica sovjetske Rusije na Anglijo, ki je bila objavljena tukaj danes opoldne, je sestavljena iz skrajno spravljivem tonu. Dalje daje izraza presenečenju vsprico ultimata ter predlaga konferenco, ki naj bi se vršila na določenem mestu ter ob določenem času med zastopniki Rusije in Anglije. Pooblaščenec delegatje obeh vlad naj bi razpravljali ne le o spornih vprašanjih stranskega pomena, katere se omenja v angleški poslanici, temveč tudi o drugih važnejših vprašanjih, ki naj bi uredili v polni meri odnose med Anglijo in sovjetsko Rusijo.

Ruska poslanica izjavlja, da se angleška vlada očitno moti, če govori o ruski komunistični propagandi na iztoku. Rusija priznava sicer, da je poslala denar svojemu zastopniku v Perziji, vendar pa se Anglija moti, če misli, da nima Rusija na iztoku nobene druge porabe za denar kot v propagandne svrhe.

Poslanica odklanja vsako odgovornost za Tretjo internacionalo. Pravi, naj se potom razsode reši vprašanje, tikajoča se zaplenjenosti angleških tovornih parnikov ter odškodovanja družine nekoga Charlesa Davisona, nekoga angleškega civilnega inženirja, ki je bil usmrčen v Rusiji leta 1920 ter nadaljnega angleškega podanika, a le pod pogojem, da je Anglija pripravljena nuditi kompenzacijo za dolge zaporne kazni.

več Rusov v Indiji in Angliji sami.

PRAVOREK PROTI KRUPPU NEPOSTAVEN. — KRAVPI PARIZ.

Pariz, Francija, 14. maja. — Izkazalo se je, da je bila obsodba dr. Krupp von Bohlena, ravnatelja Kruppovih naprav, katerega je francosko vojno sodišče obsodilo na petnajst let ječe, nepostavna. Soglasno s francosko postavbo je pet let maksimum za navedeno ječo in vojaški zakonik soglašava s tem oziru s civilno postavbo.

Če je zvezana kazen s trdim delom ter samotnim zaporom, so daljše kazni dopustne, a drugače je kazen omejena na pet let. To razkritje je vzbudilo v Parizu veliko senzacijo in čeprav ne goje tukaj nikakih simpatij do moža Berthe Krupp, so vendar ljudje splošno prepričani, da je treba izpolniti postavbo kot obstaja.

PETDESET LET V SLUŽBI PRI SEVERONEMSKEM LLOYDU.

Sveronemski Lloyd bo praznoval z velikim banketom jubilej Edwarda Wortmana, ki je že petdeset let v službi pritej kompaniji. Začel je kot navaden delavec, v zadnjem času se je povzpelo do generalnega potniškega upravitelja.

GNALA V SMRT

Brunner, ki se je poročil z dvajset let starejšo žensko, je privedel s seboj iz Nemčije deklico, s katero je sedaj izvršil samomor.

New York, 14. maja. — William Brunner, star dva in štirideset let in njegova nečakinja, 21-letna Ana Reicher, sta izvršila večeraj sporazumno samomor. Stanovala sta v pritličju neke hiše na 147. cesti v New Yorku. Velika malteška mačka, ki je bila stalno v družbi deklice, odkar je pred tremi meseci najela sobe v pritličju, je bila tudi mrtva od plina.

Krog vratu deklice je bila o-vita plinova cev, ki je bila spojena z dobavo plina. Brunner je bil bolj previden in radikalen, kajti pogljal si je kroglo v levo sence. V resni roki je še vedno držal majhno nemško avtomatično pištolo. Vsi dovodi plina v stanovanju so bili odprti, in vrata so bila trdno zaklenjena in zamašena.

Na neki mizi v stanovanju so našli dve pismi v nemškem jeziku, s podpisom "William in Ana Brunner".

V enem teh pism se je glasilo: — Sklenila sva končati življenje, ker nimava nobenega pomena ostati še nadalje na svetu.

V drugem pismu pripoveduje Brunner o deportaciji, ki je pretila njegovi nečakinja. V stanovanju so našli nadalje še neko poročilo delavskega departmeta, zavarovalno polico ter več pism s nemškimi poštnimi znamkami. Sporočilo delavskega departmeta se je tikalo deportacije deklice v Nemčijo.

Mrs. Ema Brunner, eno in šestdeset let stara žena Brunnerja, je identifikirala deklico kot hčerko sestre svojega moža. Povedala je, da se je poročila z Brunnerjem leta 1921. Bil je preje zaposlen pri Public Service Corporation v New Jersey, a se je ponesrečil ter zopet okrevalec v vsled neprestane uzorne postrežbe žene. Tekom preteklega leta je odpotoval v Nemčijo in ko se je vrnil, je baje prosil svojo ženo, naj mu da denar, da bo mogla priti semkaj tudi njegova nečakinja.

Deklica je baje prišla v Ameriko s pomočjo denarja Brunnerjeve žene ter je nekaj časa stanovala pri Brunnerjevih v Hobokenu. Marca meseca pa je izginil Brunner z deklico in njegova žena je dvignila proti njemu tožbo. Privedli so ga nazaj v Hoboken, kjer je bil pretekli teden izpuščen iz ječe. Prosil je svojo ženo, naj umakne tožbo, a ona ni hotela tega storiti in Brunner ji je rekel: — Potem se lahko poslovim od naju, kajti videla naju boš le še v sanjah.

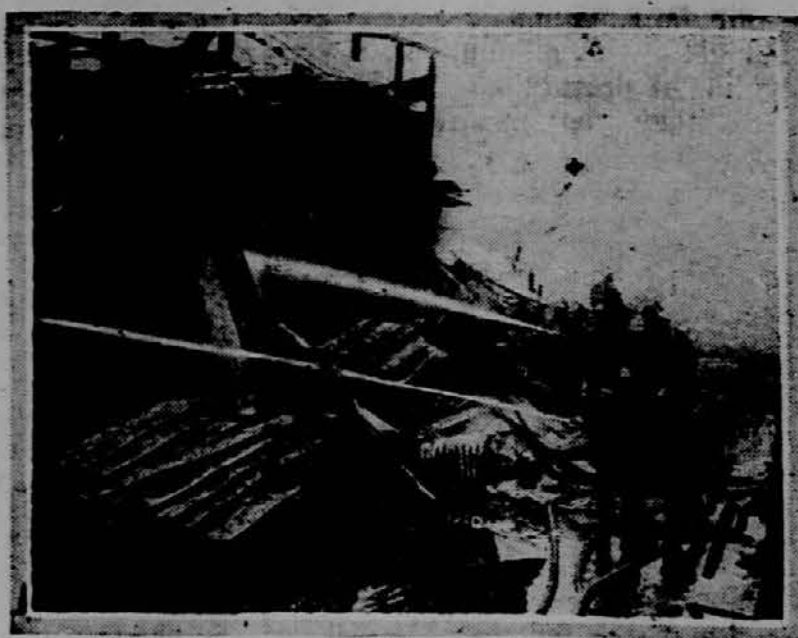
Prebivalci hiše, v kateri se je izvršila tragedija, izjavljajo, da je bila Ana zelo prijazna, dokler se ni izvedelo, da je nečakinja Brunnerja. Zaničevanje, katero so ji kazali sosede nato, je povečalo njeno melanholijo.

UNJE CELEGA SVETA PROTI VOJNI

London, Anglija, 12. maja. — Komunistični delegatje mednarodnih delavskih unij so danes na nekem zborovanju strogo obsodili angleški ultimatum, naslovljen na sovjetsko Rusijo.

Sprejeta je bila resolucija, s katero so se obvezali delegatje, da ne bodo pustili članom svojih unij izdelovati municije in da bodo pozvali vse delavce, naj na mestu odlože vse svoje orodje v slučaju, da bi izbruhnila vojna med Anglijo in sovjetsko Rusijo.

POL MILLJONA DOLARJEV ŠKODE.

Pred kratkim je izbruhnil na W. A. Pierce lesnem skladišču v Washington, D. C., požar, ki je povzročil za pol milijona dolarjev škodo. Razen velikanske zaloge lesa so zgoreli tudi trije hlevi in v hlevih šestindvajset konj. Slika nam kaže gasilce pri delu, ki pa niso mogli ničesar rešiti.

KITAJSKI BANDITI SE NOČEJO VDATI

Oprostiti hočejo nekaj jetnikov, a pridržati druge kot talce, potem ko bodo umaknjene čete.

Peking, Kitajska, 14. maja. — Konferenca, ki se je vršila v soboto ponoči med zastopniki banditov ter zastopniki vlade v Pekingu, je imela za posledico dogovor, soglasno s katerim so banditi izjavili, da bodo oprostili nekatere svoje jetnike takoj, ostale pa takrat, ko bo prometno ministstvo ugodilo zahtevam banditov.

Ameriško, francosko in italijansko poslanstvo je dobilo sporočila od svojih konzulov, ki so sedaj v Linčengu, da je načelnik banditov zgodaj jutraj v soboto informiral uradnike, da bo dal v teku dveh dni umoriti vse svoje jetnike, če ne bo vlada takoj zadovoljila vsem zahtevam banditov. V glavnem zahtevajo banditi visoko odškodnino ter imunost pred zasledovanjem.

Kot že poročano je med jetniki tudi par Amerikancev. Nadaljnji jetniki, posebno ženske, so bili že oproščeni.

MEHIKA JE PRIPRAVLJENA PLAČATI ZA ZAPLENJENA OZEMLJA.

Mexico City, Mehika, 14. maja. — Ameriška in mehiška komisija, ki bosta skušali odpraviti zapreke, ki preprečujejo priznanje Obregonove vlade od strani vlade Zdr. držav, se bosta danes prvič sestali. Konference bodo privatnega značaja.

Na predvečer prve seje je objavil predsednik Obregon dekret, v katerem se glasi, da bo plačana odškodnina za vsa zemljišča, ki so bila zaplenjena od pričetka revolucije leta 1913 pa do proglašanja sedaj veljavne ustave, leta 1917.

Ta dekret bo najbrž olajšal delo konference.

PADEL Z AVTOMOBILOM V VODO TER UTONIL.

V Marionu, v bližini Rochester, N. Y., je utonil neki Cecil Basty, ko je padel njegov avtomobil v neko reko.

ZASTRUPLEVALNA AFERA V NEWARKU.

V zastrupljevalni zadevi v Newarku niso dosedaj še dognali, kje je bil kupljen strup. Izkopali bodo trupla aretiranega zakonika para Creighton.

20-LETNA DEKLICA ŽRTEV OPERACIJE

Deklica je umrla v kliniki zdravnika, in trije so bili vsled tega aretirani. — Mati zdravnika je položila jamščino.

Ana Sanicki, dvajset let stara stenografinja, ki je stanovala v Liberty Varick House na Dominick Street, je umrla v nedeljo jutraj v kliniki dr. John D. Hamilla, na zapadni 11. cesti. Policija trdi, da je bila njena smrt posledica nedovoljene, kriminalne operacije.

Dr. Hamill, v isti hiši stanujoči kemik Ellis in neki Buckmann so bili aretirani v zvezi s tem slučajem, in odvedli so jih v policijski glavni stan pod obtožbo, da so povzročili smrt deklice.

Policija trdi, da je Buckmann, ki ima nekeje v Bronxu trgovino s plumbarskim materialom, priznal, da je odgovoren za stanje, v katerem se je nahajala Miss Sanicki in da se je hotel junija meseca poročiti z njo.

V soboto ponoči, krog enajsture, so ga naenkrat poklicali v kliniko dr. Hamilla in tam je bila s pomočjo kemika, ki je dal deklici kloroform, izvršena nad njo kriminalna operacija. V ponedeljek so izvršili v Bellevue bolnici sodniško obdukcijo trupla.

Oče Miss Sanicki živi v Perth Amboy, N. J., kjer ima garažo. Hčerka ni že več mesecev stanovala v očetovi hiši.

Zagovornik dr. Hamilla je stavil sodniku predlog, naj izpusti zdravnika proti jamščini, in sodnik je določil jamščino na pet tisoč dolarjev. Jamščino je položila ostarela mati zdravnika, ki je invalidka in katero so morali pripeljati z vozičkom v sodno dvorano.

ŽENA PREDSEDNIKA ČEŠKE REPUBLIKE UMRLA.

London, Anglija, 13. maja. — Žena predsednika češoslovaške republike, Masaryka, je danes jutraj umrla v Pragi.

Rojena je bila v New Yorku. Njen oče je bil predsednik Germana zavarovalne družbe.

SENATOR JOHNSON JE OSKAL RUHE.

Pariz, Francija, 13. maja. — Californijski senator Hiram Johnson se je danes vrnil iz ruhrskega okraja v Pariz. Kakšen vtis so napravile nanj razmere v Ruhr okraju, ni hotel povedati. Iz Pariza se bo podal v Anglijo.

NEMČIJI SE BLIŽA KABINETNA KRIZA

Dva lista izjavljata, da bo moral kancelar Cuno odstopiti. — Angleška poslanica ni zadovoljila nemških vladnih krogov. — Poincare se je zopet oglašil. — Rekel je, da Nemce predobro pozna. — Nemški narod je baje vedno smatral vojno za narodno industrijo.

Berlin, Nemčija, 14. maja. — Angleška poslanica, ki se na oster način obrača proti najnovejšim predlogom Nemčije ter jih proglašaja za povsem nezadovoljive, je dospela danes semkaj. Napravila je skrajno neugoden vtis, a "Lokal-Anzeiger" pravi, da so vrata za nadaljna pogajanja še vedno nastožaj odprta. Številni nadaljni listi, med temi tudi "Welt am Montag" in "12-Uhr Mittagsblatt", pa so mnenja, da more sedanji položaj izčistiti le kak nov kabinet in da bi bilo vsled tega boljše, če bi izginil Cuno iz površja. Oba ta lista izjavljata, da je že dejanska izbruhnila kabinetna kriza.

Comeray, Francija, 14. maja. — "Francozi bodo ostali v Ruhr ozemlju, dokler ne bodo dobili svojega plačila," je izjavil večeraj ministrski predsednik Poincare v nekem govoru, katerega je imel tukaj. Ministrski predsednik ni omenil niti z besedice poslanice, kateri sta poslali angleška in italijanska vlada v Berlin, a poudaril je sklep Francije, da bo vztrajala pri svoji dosedanji politiki.

— "Mi smo v Ruhru," — je rekel Poincare, — "in dokler Nemčija ne bo plačala, ne bomo izpraznili ozemlja".

Ministrski predsednik je govoril ob priliki razkritja spomenika, postavljenega na čast 217 vojakov, ki so padli tekom svetovne vojne in katere je baje on vse osebno poznal.

— "Mi poznamo Nemce iz leta 1900", — je rekel Poincare, — "Nismo prišli do prepričanja, da bi se bistveno izpremenili. To je narod, ki je smatral vojno vedno le za narodno industrijo in za katerega ni bil mir nič drugega kot premirje med kombatanti".

Po pojasnilu, da se ni Nemčija ničesar naučila iz preteklosti, je Poincare nadaljeval:

— "Ali je res potrebna nemška katastrofa, da predrami deželo ter ji pojasni, da mora najprej izpolniti svojo besedo ter zadostiti svojim obveznostim, če si hoče zopet pridobiti zaupanje sveta?"

Na opazko prejšnjega angleškega predsednika Lloyd Georgea, da je Francija nevhvalna Angliji, katero bo mogoče v bodočnosti še potrebovala, je odgovoril Poincare z naslednjo izjavo:

— "Vedno bomo hvaležni vsem narodom, ki so nam prihranili pomoč v uri nevarnosti. Odkrito pa izjavljamo, da imamo pravico pričakovati isto hvaležnost od svojih tovarišev v orožju".

— "Mrtvi", — je rekel Poincare nadalje, — "med katerimi je bilo največ Francozov, so zastavili Nemcem pot do Pariza".

Nato pa je izjavil: — "Zaprli pa so obenem tudi pot do Calaisa in Londona ter s tem onemogočili Nemcem, da se polaste svetovne hegemonije".

Esen, Nemčija, 14. maja. — Pasivni odpor Nemcev v zasednem ozemlju se je poostil vsled zadnjega odloka zveznih oblasti, ki prepoveduje Nemcem v Porrenski in Ruhr okraju posluževati se vojaških vlakov, katere obratujejo Francozi in Belgijci. Odredba bo brez dvoma še nadalje skrbila, že itak omejeni stik med Nemci ter okupacijskimi oblastmi.

Odlok določa:

— Pod nobenim pogojem se ne smejo voziti Nemci s francoskimi ali belgijskimi vojniki. Vse osebe, ki se ne bodo pokorile temu povelju, bodo strogo kaznovane.

Vladni odlok ne navaja nikakih posebnih kazenskih določb.

Položaj v zasednem ozemlju je v splošnem tak kot je bil v zadnjem času.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDruženih državah.

V CHICAGU PRIDE NA PET POROK ENA LOČITEV.

Chicago, Ill., 14. maja. — Na pet poročnih licenc, ki so bile izstavljene v Chicagu tekom prvih treh mesecev tekočega leta, je prišla vedno ena ločitev zakona in tekom zadnjih desetih let se je število ločitev zakona napram številu sklenitev zakonov podvojilo.

Sodniki, ki dobro poznajo tozadnevni položaj, ker imajo vsaki dan opravka s temi stvarmi, izjavljajo, da je ta prikazen posledica neugodnih ekonomskih razmer.

\$15,000,000 ZA NOVE ŠOLE.

Newyorški občinski svet je večeraj določil petnajst milijonov dolarjev za nove šole in otroška igrišča. Pri tej priliki je rekel župan Hylan, da je bilo začasa njegovega petletnega županovanja izdanih za šole nad sto milijonov dolarjev.

STRAŠEN TORNADO V TEXAS

Colorado City, Texas, 14. maja. V tukajšnji okolici je divjal strašen tornado, ki je povzročil ogromno škodo. Kolikor se je moglo dosedaj dognati, je izgubilo življenje dvajset oseb, nad sto jih je bilo pa ranjenih. Tornado je uničil na stotine gospodarskih poslopj.

REAKCIJONARJI RUJEJO.

Washington, D. C., 14. maja. — Alton B. Parker je naslovil na predsednika Hardinga pismo, v katerem ga pozivlja, naj ne pomilosti političnih jetnikov. Predsednik je namreč v zadnjem času izjavil, da bo pomilostil vse še preostale politične jetnike.

NADALJNI RUS ARETIRAN V ŽENEVI.

Zeneva, Švica, 14. maja. — Iz Lausanne je dospel sem sodnik Depertius ter dal aretirati nekoga mladega Rusa, ki je bil baje v zvezi z umorom boljševskega odposlanca Vorovskega.

GENERALNA STAVKA POŠTNIH USLUŽBENEC V ANTWERPNU.

Brukselj, Belgija, 14. maja. — Poštni uslužbenec v Antwerpnu so vprizorili generalno stavko. Poštni promet je ustavljen. Njim bodo sledili delavci v jeklarnah.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:
Razpošilja za zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.
1000 Din. ... \$11.30 ... K 4,000
2000 Din. ... \$22.40 ... K 8,000
5000 Din. ... \$55.50 ... K 20,000

Pri nakazilih, ki znaajo manj kot 200 tir računimo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Italija in zasedene ozemlje:
Razpošilja za zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 tir \$10.70
300 tir \$15.75
500 tir \$25.75
1000 tir \$51.00

Pri nakazilih, ki znaajo manj kot 200 tir računimo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Za pošiljatelj, ki presegajo mesec pet tisoč dinarjev ali po dvanajst tir dovoljujejo po možnosti še poseben popust.

Vrednost dinarjev in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano: iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
62 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY

Owned and Published by
Slovenian Publishing Company
(A Corporation) —

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDICT, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.**"GLAS NARODA"**
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto (12 mesev) ... \$7.50	Za New York za celo leto ... \$7.50
In Canada ... \$8.50	Na pol leta ... \$4.00
Za pol leta ... \$4.50	Za šest mesev ... \$4.50
Za štiri leta ... \$15.00	Na pol leta ... \$4.00

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in priložnostno.
Dopolni brez plačila in obveznosti se ne priobčujejo. Denar naj se plačuje po
prijavi po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam
tudi priloži bivšega naslova, da hitreje najdemo naslednjega.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2879

KAJ JE TO?

V nekaterih državah se vedno obstaja starokopitna navada, da se deli zaslužnim možem razne rede, medalje in odlikovanja. Zaslužni morajo biti, v prvi vrsti zaslužni za domovino in za občni narodni blagor.

To navado je imela tudi Avstrija. Nerodno pri tem je bilo le to, da so v Avstriji dobivali odlikovanja oni, ki jih niso zaslužili.

Vsak uglednejši odpravnik, ki je znal le nekoliko obližati Dmaju pete, si je bil svest odlikovanja. Dobil je križec, zlato ali srebrno medaljo. Med države, kjer so odlikovanja še vedno v veljavi, spada tudi kraljevina Srbija, Hrvatov in Slovencev.

Najvišje odlikovanje je red Karagorgjeve zvezde I. vrste. Temu slede druga, manjša. Zadnji so redovi sv. Save I, II in III. razreda.

Teh redov je bilo deležnih tudi nekaj slovenskih kulturnih delavcev in prvoborcev na narodnem polju.

Z redom Karagorgjeve zvezde I. vrste se pa menda ne ponaša noben Slovenec in noben Hrvat in tudi Srbov najbrže ni veliko, ki bi se mogli ponašati s to odliko.

Sedaj pa prihaja iz domovine poročilo, katerega navajamo tukaj dobesedno:

"Službene Novine" so priobčile ukaz o odlikovanju italijanskih državljanov in višjih uradnikov. Ministrski predsednik Benito Mussolini je odlikovan z redom Karagorgjeve zvezde I. vrste, Luigi Facta, bivši ministrski predsednik, finančni minister Schanzer, bivši državni podtajnik za zunanje dela Tosti di Valminuta, generalni sekretar ministrstva zunanjih del Salvatore Contarini in državni podtajnik Ernesto Vassallo z redom belega orla I. reda, general Barbarini in generalni direktor carin Luciolli z redom sv. Save I. vrste. Z nižjimi redovi je odlikovana cela vrsta višjih uradnikov v ministrstvu zunanjih del v Rimu.

Torej najvišje odlikovanje je dobil laški rabelj Mussolini, ki je povzročil našim ljudem v Primorju več gorja kot pa vse italijanske armade skupaj.

Kaj je namen tega odlikovanja? Ali jugoslovanska vlada mogoče odobrava prokleta Mussolinijevo politiko?

Če jo odobrava, je boljše, da bi je nikdar ne bilo, ne jugoslovanske vlade in ne jugoslovanske države.

Ali se vlada klečepazi pred Mussolinijem? To bi bilo bolj verjetno.

Eno je pa gotovo. Ko je dobil Mussolini iz Belgrada najvišje odlikovanje, ga je najbrže vrgel v kot "er se zakrohotal rekoč: "Prokleti osli!"

Dopisi.

New York City.

Na svatbi Mr. Metoda Končana in Miss Pepee Pavlič, ki se je vršila dne 6. maja v New Yorku, se je nabralo \$21.05 za novo moderno brigadno in njunemu rojstnemu kraju — Domžalah. Najlepša hvala vsem darovalcem. Novoporočencema želimo obilo sreče.

J. C.

La Salle, Ill.

V La Salle sem bil osem let najmlajših dni. V tem času sem dobil veliko novih naročnikov za Glas Naroda. Na tem mestu se najtopleje zahvalim vsem Lasallčanom, ki so mi bili naklonjeni, posebno se pa zahvalim gostilničarju g. Valentinu Zigola na dobri, pravi, pristni kapljici, ki se ji pravi "od zida" (to ime tudi zasluži). Obiskal sem tudi Oglesby, De Pue, Ottawa in Peru. Vsa gori navedena mesta so blizu La Salle in se v njih nahajajo slovenske naselbine. Najbližje La Salle je Peru. V tem mestu se nahaja velika Western Watch tovarna, v kateri je zaposlenih okoli 1500 delavcev, žensk in moških, ki imajo delo od zjutraj do zvečer dobro za službo.

La Salle ima zelo lepo okolico.

Mesto je zelo živahno. Tudi Slovenci in mestni (občinski) upravniki imajo v tem mestu tudi svoje lepo urejene trgovine in gostilne, posebno pa svoje domove. Vidi se tudi, da na kulturnem polju ne zaostajajo. Imajo tudi Narodni Dom.

Pozdravljeni Lasallčani in okoličani!

Jožef Smalcet.

Sveže češnje o Veliki noči.

Vrtnarju A. Barylovi v Krču na Češkem se je posrečilo ohraniti na poseben, dosedaj samo njemu znan način, lanske češnje do letošnje Velike noči. Češnje so se tako dobro ohranile, kakor bi bile baš natrgane na drevesih. Njih lupina ni uvela. Okusa pa so jako slastnega, kakor jesenske popolnoma zrele češnje. Vrtnar je poslal nekaj takih češepelj praksi in uradništvom in sadjarskim strokovnjakom v pogled. Manjšo zalogo tako ohranjenih češepelj pa bo imenovani vrtnar poslal na gospodarsko razstavo, ki se bo vršila sredi maja v Pragi.

Novice iz Slovenije.

Razpuščeno ljubljansko društvo.

Ostrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je razpustil dosedanje, že 88 let obstoječe Trgovsko bolnišnico in podporno društvo v Ljubljani. Zakon o socialnem zavarovanju je odpravil privatno bolnišnico zavarovanje. Le zagrebško Trgovsko bolnišnico društvo "Merkur" je bilo izvezeto. Minister Zevjav je skušal ohraniti tudi ljubljansko Trgovsko bolnišnico in podporno društvo na ta način, da bi bilo tvorilo do eventualne nove zakonite ureditve avtonomno sekcijo v okvirju "Merkur". Po njegovem odhodu iz ministrstva je nastal za ljubljansko društvo neugoden preobrat, kateremu je sledil razpustitev iz vrstno poslušajoče institucije.

Zanimivo predavanje.

V novi ženski bolnišnici na Stari poti v Ljubljani so se zbrale članice ljublj. ženskih organizacij na predavanje ginekologa prof. dr. Zalokarja. Predavatelj je apeliral na naše ženske, naj se zavzame v blagor tipičnega, večinsoma revnega žensstva za novo bolnico ter naj stori vse, da se razširi in utrdi v ljudstvu potrebno zaupanje v zdravnike in bolnico. Tekom poslednjih 25 let se je v ljubljanski bolnišnici narodilo 10,527 otrok. Večinoma so bili vsi ti porodi težki slučaj. Vendar je ostavilo bolnišnice okoli 9000 zdravih otrok ter je v 25 letih umrlo le okoli 125 mater. Ta ko je na 85 porodnic umrlo le 1. Po vojni je umrljivost narasla tudi med poročenimi in otroki. Vzrok je bila navadno beda, oslabele, nečistost. Ni resnična trditve, da je današnja žena za porajanje manj sposobna. Krive so umrljivosti težke pogoje, socialne razmere, revščina, slaba prometna sredstva in pomanjkanje udobnosti. Saj niti naša bolnica nima najpotrebnejšega dovolj. Povprečno je v bolnici po 40 otrok na dan. A na razpolago je tako malo perila, da ga morajo proti prati in sušiti. Vzroki zmanjšanja porajanja so alkoholizem, beda in spolne bolezni. Alkohol ubija čut materstva in zavest, kako svete so materinske dolžnosti. Iz bednih industrijskih krajev prihaja največ porodnic s kompliciranimi porodi, a čisto prekasno. Z-bodo pa koraka roko v roki nekulturnost in nečistost, ki povzročata infekcije, otrošiško vročico in drugo. Angleska bolezen (rachitis) je najbolj razširjena med bedniki. Matere morajo po porodu hitro na delo, zato telesno propadejo. Vsaka sedma mati z nepravilno medenico je iz delavskih krogov. Spolne bolezni so se med vojno in po vojni zelo razširile; zdravnikom pa se je posrečilo, jih zatreti in omejiti. Po podatkih ministrstva za narodno zdravje danes spolne bolezni v Jugoslaviji niso bolj razširjene nego so bile pred vojno. Predavatelj je kazal na najlepši izraz materinstva: na Madono z otrokom. Pokazal je več umetniških slik in kipov, ki proslavljajo materinstvo, slike rahitčnih mater in dečev. dr. Pozivljaj je žensko, naj pomaga zdravnikom pri delu za kulturo in higijeno med ljudstvom v blagor mater in otrok. Po predavanju so si udeležence pod vodstvom zdravnikov ogledale vse prostore lepo urejene in vzorno čiste ženske bolnice.

Smrtna kosa.

Na Jesenicah je umrl Alojzij Schrey, ki je bil svoječasno vodilje tamkajšnjih naprednih Slovencev. Bil je dolgo občinski odbornik, načelnik cestnega odbora in raznih narodnih društev, ki so imeli v njem vedno svojega zaščitnika in dobrotnika. Smrt njegovega sokolca pok. dr. Tavčarja ga je silno pretresla in je spoznal, da tudi njemu ni usojeno več dolgo življenje, ker je bolehal že dalj časa.

V Ljubljani sta umrli državni hidrotehnik pri generalni inspekciji vod Franc Lang in v visoki starosti 85 let okrajni sluga v pokojku Matej Koban.

V Kočevju je umrl po kratki in mučni boleznii sodnik dr. Mirko Schmidinger.

V Velenju je umrl pekovski mojster Mihael Kurnig.

Novice iz Prekmurja.

Čevljar Jožar v Dolnji Lendavi je šel zvečer nekoliko vinjen do

nov ter je bil na ulici malo preglasen, vsled česar je bil aretiran in odveden v občinske zapore. Iz doslej še nepojasnjenega vzroka se je pa slama v zaporih vnela in se je nesrečnej v dimu zadušil. Umrl je med na čelu od močnega udara izvirajočo rano ter mu baje manjkalo okoli 3000 Din denarja in dva prstana. Po mestu vse sočustvuje s pokojnikom, ki je bil zelo simpatičen in šaljiv mož ter posebno priljubljen. Govori se, da je padel kot žrtev zavratnega zločina. V zvezi s tem se je izvršilo več aretacij.

V Odraneh se je dogodil žalosten slučaj. Solska deca se je vračala v šolo k popoldanskemu pouku. Na vasi je streljal gostilničarjev 44letni sin z lovsko puško in pri tem obstrlel dve deklici, ki sta morali iskati zdravniške pomoči. Ena je baje resno poškodovana. Tudi pomoči se slišijo v vasi strel iz lovskih pušk. Človek bi si skoraj ne upal več na cesto podnevi, pomoči seveda še manj. Na okrajnem glavarstvu v Dolnji Lendavi je bil iz uradnih lokalo ukraden pisalni stroj. To je že druga tatvina pisalnega stroja v Dolnji Lendavi. Pred kratkim je bil namreč ukraden pisalni stroj okrajnega sodišča.

Tatovi na delu.

V delavnici krojaškega mojstra Ivana Kepe pri Mariji Devici v Polju je bila izvršena večja tatvina. Neznani zlikovci so skozi okno vlomili v delavnico ter odnesli blaga za približno 30.000 K. ter tudi nekaj obleke, ki jo je imel v delu.

V Studencih pri Mariboru je neznan storilec vlomil pri čevljarju Lovcu in mu odnesel tri pare novih čevljev.

Na premikalnem kolodvoru v Zalogu so bile iz zaprtega vagona ukradene tri vreče rize. Ker je bila ena vreča strgana in je rž padal iz nje, so orožniki ukradeno blago kmalu izsledili v svinjaku trgovca Novaka v Kaslju.

Nevaren tat pod ključem.

Pri mariborski policiji se je zgledal možakar, ki se je izdal za Ivana Bortelija. Nosil je vojaško obleko in pravil, da je invalid in da prihaja iz ujetništva. V Zagrebu je baje dobil od komandne mesta dokumente za Ljubljano, ki pa so mu bili baje ukradeni. Policiji se je zdelo cela storija sumljiva. Obdržala ga je v zaporu in poslala v Zagreb daktiloskopično sliko. Na podlagi teh slik je zagrebška policija javila, da je dozdnevni Borteli nevaren vlomilec in tat, katerega pravno ime je Josip Cizelj. Zasledovan je zaradi številnih tatvin, ki jih je izvršil v Zagrebu, Ljubljani ter v več drugih krajih.

Seton Watson o madžarski "miroljubnosti."

Med Seton Watsonom in madžarskim poslanikom v Londonu se je vnela v "Timesu" živa polemika. Madžari znova trobijo v svet, da so najmiroljubnejši narod in da jim ni mogoče plačati vojnih dolgov. Watson pa trdi, da pod roko pripravljajo vojno proti Mali antanti. V tem oziru objavlja značilno poročilo, ki ga je Medzavezniška komisija v Budimpešti poslala Ligi narodov v Ženevi, kjer opozarja Ligo, da posveti novemu madžarskemu vojnemu zakonu največjo pozornost. Tako, madžarski prestovoljci so v resnici karlisti. Madžari pripravljajo tajno mobilizacijo, pri čemer igrajo veliko vlogo neredni oddelki. Tudi delajo Madžari med zavezniški kontrolni komisiji pri vsakem koraku težkoče. Razoroženje je kaj slabo izvedeno. Končno pravi poročilo, da ima medzavezniška komisija na Madžarskem še veliko posla.

ALI VESTE, —

da je dal Napoleon Bonaparte prvo podlago slovenski univerzi in to ob času, ko je napravil iz naših slovenskih in hrvaških krajev novo državo Ilirijo? Ali veste, da je kadite Helmar turške cigarete, da hitro spoznate razliko med turškim tobakom in navadnim domačim tobakom?

Nočna tema je vreča, ki se razporje z zlatom jutranje zarje.

Peter Zgaga

V New Yorku se bo moral zagovarjati sleparski bankir, ki je opeharil ljudi za pet milijonov dolarjev.

Dobil bo eno leto ali kvečjem dve.

Za manj kot za milijone se res ne izplača mazati rok.

V pogovoru ne hodi prekratek, ker bi te ne razumeli in tudi ne preveč gostobeseden, ker bi postal nadležen.

Kar se nauči človek v zibki, traja ponavadi do groba.

Ko se je vračal najslavnejši živeci pevec, boljševik Šaljapin, iz Amerike v Rusijo, ga je vodstvo zagrebške opere naprosilo, da bi pel.

Zahteval je pol milijona dinarjev za večer.

Vodstvo mu ni hotelo plačati te svote, čes. da se je kot boljševik nazval ameriških manir.

Po mojem mnenju ima Šaljapin popolnoma pravilne boljševiške manire.

Ko je pel newyorškim milijonarjem, je dobival po pet tisoč dolarjev na večer.

Jugoslovanskim svereerjem je hotel peti za pol milijona dinarjev.

V Moskvi in Petrogradu pa poje ruskim boljševikom brez plačila.

Ljubezni ni mogoče kupiti, niti prodati. Edina cena ljubezni je ljubezen sama.

Kupi resnico, a je ne prodajaj.

Na Hrvaškem in v Sloveniji ni več kraljevega namestnika. Kralj jih je odpravil. Na mestu kraljevih namestnikov so veliki župani. Pa tudi župani bodo kmalu izgnani. Na njihovo mesto bo stopil žandar.

To je naraven razvoj mlade demokracije.

Lažje je biti moder napram drugim kot napram samemu sebi.

Prenapeta ljubezen ne more nikdar dolgo trajati.

Slamnikarska obrt v Downtownu peša. Tega so precej krivi razni Ceneri in Petri, katerih ni mogoče prepričati, da je skebanje nekaj grdega.

Newyorška policija kmalo ne bo imela pravice stikati po privatnih stanovanjih. Potem bo v New Yorku samo 200 vladnih detektivov skrbelo, da New Yorkani ne bodo pili drugega kot vodo.

Dvesto vladnih detektivov je v en sam blok premalo. V newyorškem bloku je ponavadi sto hiš. V vsaki hiši je najmanj deset družin. Sedaj pa lahko izračunamo, koliko agentov pride na vsak kotel.

Velike preglednice dela ameriški administraciji ameriški poslanik Harvey v Londonu. Angležem je že vse pete obrazil, javno se je prilizoval angleškemu kralju ter izjavil, da si šteje v največjo čast, če more stisniti roko waleškemu princeu.

Ameriško časopisje se seveda odločno proti njemu. Napada ga in ga obdaja z vsakovrstnimi očitki. Odločno zahteva od njega, naj pojasni svoje stališče.

In zadnjič ga je pojasnil z besedami:

— Jaz sem Amerikanec, toda nisem osel.

Jugoslovanska**Katoli. Jednota**

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MENN.

Glavni odborniki.
Predsednik: RUDOLF PERDIAN, 832 E. 15th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 104 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih vrniti: JOHN KOVARN, 418 — 10th Ave. West, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik.
Dr. JOS. V. GRAHER, 203 American State Bank Bldg., 600 Grant St., at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
ANTON ERASNIK, Room 104 Bakewell Bldg., 600 Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHAR MLADIĆ, 1334 W. 1st Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4232 Washington Street, Denver, Colo.

Parolni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 410, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK BORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Druževni odbor:
VALENTIN PIRC, 788 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 519 2nd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 633 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajo se uradnih računov kakor tudi denarne politizirane naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predmetna poročna odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišnice splošnega naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem na oblihi pritoži. Editor ali postati član te organizacije, naj se zgleda točnik blišnje društva J. S. K. J. Za ustanovitve novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 3 člani ali članicami.

Jugoslavia irredenta.

Krvav boj s tihotapci.

Pri "Raybarkomandi" pri Postojni sta hotela posestnik Skrlj iz Sp. Zemlja in posestnikov sin F. iz Smerij pri Ilirski Bistrici vtihotapiti 5 konj. Zalotila ju je finančna straža, s katero sta se koneno spustila v boj, ki je imel strašen izid. Posestnik Skrlj je bil ubit, posestnikov sin F. je dobil več ran in je bil prepeljan v postojnsko bolnico, eden fin. stražnikov pa je bil smrtno ranjen.

Aretacija znanega verižnika z valutami.

Na Opčinah pri Trstu je bil aretiran tudi v ljubljani dobroznani verižnik z valutami, 50letni Viktor Žnidaršič, ki je svoječasno ogoljufal z napačnimi čeki Eskomptno banko v Zagrebu za 250 tisoč lir in nato pobegnil v Gdanjsko (Danzig), svedobno mesto ob Baltičkem morju). Tamkaj je bil sicer kmalu aretiran, a se mu je kmalu posrečilo pobegniti, nakar se je potikal po Nemčiji. Te dni se je v nadi, da je njegov zločin že pozabljen, zopet vrnil v Trst, kjer pa so ga na Opčinah takoj prišli in izročili sodišču. Žnidaršič je tudi osumljen, da je ogoljufal zagrebško trdiko Grivičič za 86.000 lir.

Epilog dogodkov v Marezigah v Istri.

Za časa občinskih volitev v Marezigah so fašisti požgali okoli 40 hiš, ubili 3 naše kmete in pred kratkim je tržaško sodišče obsodilo nedolžne žrtve fašistovske provokacije na večletno težko ječo. Naravnost vnebovpijoča krivica italijanske justice je dvojna mera, ki se je poslužujejo hlape fašistovske vlade težaki sodniki. Takoj v začetku obravnave so onprostil vse fašiste, krivce onih dogodkov na podlagi neke amnestije, ker so baje branili "svojo nacionalno stvar", medtem ko so naše kmete, ker so branili svoje življenje, imetje in svojo narodno čast ter v silobramu ubili par fašistov, obsodili na večletno težko ječo. V izložihi Matične knjižarne na Kongresnem trgu št. 9 v Ljubljani se nahaja slika marezigskih slovenskih žrtv pred tržaško sodnijo.

Tudi pošiljajo mnogi navadne ameriške čke v domovino. Ti pa nikakor niso pripravi za ljudi na deželi, ker so banke oddajale in izplačajo take čke v dinarjih. Seveda, ko dolo iz Amerike potrdilo, da so jim bili odobreni.

Splošno mnenje vlada, da so čeki, ki se glase na dolarje, tudi v dolarjih izplačajo, kar pa ni res, ker, kot že zgoraj omenjeno, je v Jugoslaviji od vlade pod kaznijo prepovedano izplačevati dolarje.

Tudi pošiljajo mnogi navadne ameriške čke v domovino. Ti pa nikakor niso pripravi za ljudi na deželi, ker so banke oddajale in izplačajo take čke v dinarjih. Seveda, ko dolo iz Amerike potrdilo, da so jim bili odobreni.

Onim, ki stanujejo na deželi in ne potujejo v Ameriko, je najbolje pošiljati denar navadnim putem v dinarjih, kateri se jim izplačajo na zadnji poti brez neprimlik.

Tudi za nabavo potnega lista — (pasa) je najpriljavneje poslati dinarje. Dokler namreč potni list ni potrjen od ameriškega konzula, ne more potnik dvigniti dolarjev. Stroške za razne listine in potni list se pa lahko plača tudi z dinarji.

V Italiji in zasedenem ozemlju —

lahko izplačamo dolarje vsakomur do poljubnega zneska.

Vsled naraščajočih stroškov smo se morali odločiti prevrednoti pristojbino za dolarska izplačila kakor sledi: Za izplačila od \$25. računa po 75 centov; od \$25. naprej po 5%, to je po 3 cente od vsakega dolarja.

Na nakaznici naj bo vidno označeno: Izplačati v dolarjih.

Ta pristojbina je veljavna za dolarska izplačila v Jugoslaviji in Italiji.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York City

Ta pristojbina je veljavna za dolarska izplačila v Jugoslaviji in Italiji.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York City

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 25 slik iz vojne.

"GLAS NARODA" 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

NOVA ZANIMIVA KNJIGA
**NA KRVAVIH
POLJANAH**
Spisal Ivan Matičič
Cena s poštnino
\$1.50

TRPLENJE in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka.

V knjigi so popisani vsi boji bivšega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdške planote, z gorovja s Tirol, Fajtjega hriba, Hudega Loga, Sv. Gabrijela, Pijave in o polkovnem uporu ter njega zakletvi.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 25 slik iz vojne.

"GLAS NARODA" 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Zanimivosti iz New Yorka.

New York je zares Niagara ameriškega življenja. Kakor vodovje velikih jezer dere raz oni velikanski slap na svojem toku v morje, tako teče čez to ogromno mesto ogromna reka človeštva, iščočega sreče v novem svetu.

Zdi se neverjetno, pa je vendar res, da bi mesto New York v slučaju, da bi odšli stran vsi njegovi prebivalci, čijih starši so se rodili v Ameriki, vendarle še vedno ostalo po prebivalstvu drugo največje mesto na svetu. Z drugimi besedami, število priseljenec in njihovih otrok, stanujočih v New Yorku, je skoraj enako — skupnemu prebivalstvu Pariza in Philadelphije in večje kot skupno prebivalstvo Chicage in Berlina.

V nobeni drugi smeri svojega zamočnega življenja ni New York toliko občutil problemov, ki izvirajo iz njegove razsežnosti in posebne zemljepisne lege, kakor v stvarih, ki se tičejo poučnega prometa. K prebivalstvu newyorškega vele mesta treba se pristiti ogromno množico ljudi, takozvanih "commuters", ki stanujejo v New Jersey, na Long Island, ob Hudsonu in drugje in ki prihajajo dnevno po svojih poslih v New York, v enem samem dnevu se prevozi v notranjih mejah New Yorka dvakrat več ljudi, kot jih prevažajo vse železnice Združenih držav.

Zgradijo nov nebotičnik, in že najde 15.000 ljudi dela v ogromnem posloju. Zvečer se to človeško mravljišče izprazni, in ljudje živijo domov po vseh prometnih sredstvih, ki so na razpolago. — Predstavimo si, da bi tak nebotičnik nakladal vse svoje dnevne prebivalce le v podzemeljsko železnico in glejmo, kaj to pomenja. Podzemeljski vlak, obstoječ iz desetih vozov, je zmogel prevoziti tisoč ljudi iz doma na delo in narobe. Nič manj kot petnajst vlakov je treba, da se spravi na dom vse ljudi takega nebotičnika. Treba pa najmanj šestindvajset minut za prehod petnajstih takih vlakov čez točko, kjer je največji promet.

V nobenem drugem mestu na svetu ne živi toliko ljudi tako daleč od svojega dela, da je nemožno iti peš na delo. Otok Manhattan, ki je središče New Yorka, je 13 milj dolg in le miljo ali približno toliko široko, in južni del otoka (downtown) je mesto nebotičnikov, in ne stanovanj, razen na East Side. Posledica je neverjetna količina prometa. Podzemeljske železnice, nadzvočne železnice in pocestne kare prevažajo dvatisoč milijonov ljudi na leto. — Vsak dan po trideset ton petcentnih nikljev se usuje v blagajne prometnih prog. Za vse leto bi znašala letina 200 železnih vagonov napolnjenih z niklji.

Da se šest milijonov ljudi preskrbuje z živcem, treba privržati v New York ogromno količino hrane. Vsak teden sme mesto ves naklad dvesto vlakov. New York mora dobivati vsak teden 2.160 železnih vagonov žita in moke, 2000 vagonov mleka, 1.636 vagonov zelenave in 1.168 vagonov mesa, zakladnega ali živega. Predstavite si ta vlak z nakladom živega, 76 milj dolg in gonjen, shr ldetao shrldi To je newyorška tedenska potreba za svojo prehrano.

Ako je bilo kdaj na zemeljski obliki mesto, katero bi se površinu mu presojevale dozdevalo, da je raj vseh bakterij ali bolezenskih klice v prirodostanstvu, pa je to mesto gotovo New York. Njegovi stanovaleci prihajajo iz vseh dežel na božjem svetu, iz vseh podnebj in kontinentov. Ako pomislimo, da stanuje na vsaki povprečni kvadratni milji v Manhattanu skoraj ravno toliko ljudi, kot jih ima vsa država Nevada, in da je na spodnjem East Side gostota prebivalstva še večja, potem se človek zares ne more načuditi čudežu, da je mogoče preprečiti, da tako mesto ne postane pravcato zaračalnice vseh kug. Razen tega prometnega sredstva s svojimi milijoni potnikov mučijo dozdevno brezprimerno priliko za razpasovanje vseh nalezljivih bolezni.

In vendar je kljub vsemu temu New York eno najbolj zdravih

mest v Ameriki. Primerjajte umrljivost New Yorka z drugimi mesti leta 1916. Je v New Yorku umrlo po 13.60 ljudi na vsakih tisoč prebivalcev, dočim je to razmerje znašalo na primer v Baltimoru 18.18 in v Washingtonu — 18.01. Človek se mora potem zavedati, da v protitežju proti prenapoljenosti, ogromnemu dnevnemu vrvenju in prometu in nevednosti na East Side, ima New York tako zdravstveno oskrbo, ki nima para na svetu. Nikjer na svetu ni tako krasno dokazano, kako zna zdravniška veda preprečiti bolezen.

V takem ogromnem mestu, kot je New York, je javno zdravje odvisno od večne, neumorne pažnje. Vodotok je predmet stalnega opazovanja, da bi mesto ne pilo kake mešanice vode in klie, kot se dogaja v mnogih drugih občinah.

Eden izmed najbolj priljubljenih oddelkov newyorškega zdravstvenega urada je urad za otroško higijeno. Storklja, napravljiva v New Yorku nič manj kot 140.000 obiskov na leto, in zgoraj omenjeni urad se posvečuje oskrbi dojenčkov in otrok z največjim uspehom. Še pred dvajsetimi leti je po eden izmed vsake petorice dojenčkov podlegel boju proti boleznim tekom prvega leta svojega življenja. Danes pa le eden izmed vsake deseterice teh prihodnjih mešanov gre v prerani grob, in zasluga pri tem napredku gre največ delovanju zdravstvene oblasti. Največ pažnje se seveda obrača dobavi mleka, kajti dojenčkovo zdravje je zlasti od njega odvisno. Mesto ima šestdeset mlečnih postaj, kjer dobivajo matere primerno mleko in potrebni nasvet.

Javno šolstvo v New Yorku stoji na jako visoki stopinji. Vsak otrok mora obiskovati ljudsko šolo do svojega štirinajstega leta, in ker se le manjši del izmed njih posveti višjim študijam, ponuja ljudske šole priliko za pouk v raznih poklikih. V takozvanih — predpoklenih tečajih gre prizadevanje za tem, da se najde nagajenost otroka za ta ali oni poklic. Manj nadarjeni in visoko nadarjeni otroci se izločajo iz rednih tečajev in uvrščajo v posebne tečaje.

Kar se tiče srednješolske izobrazbe (High School), naj tudi i menujemo eno izmed teh višjih šol, katera ima kot učence skoraj izključno hčerke tujerodnih staršev. To je Washington Irving High School za dekleta. Hčerka iz tenementa se tu razvije v izobraženo damo v posrečeni kombinaciji izobrazbe uma, sreča in rokodelstva. Tečaji so razni: štiritleten tečaj za knjižničarke, triletten tečaj za damsko modo in triletten tečaj za industrijalne umetnosti.

Turška narodna skuščina

v Angori se kmalu razide. Sestala se je 23. aprila 1920 spotano brez volitev. Postavila si je pod energičnim vodstvom Kemal-paše za nalogo organizirati odpor proti antanti ter njej udinjanemu sultanu Mehmetu ter spoditi Grke iz Male Azije. To se ji je v teku treh let popolnoma posrečilo, njen največji uspeh pa bo, če se sklene mir z vesilami, ki obnovi Turčijo na solidnih podlagah. Članov je štela ta skupščina 343, prave opozicije ni bilo. Vsi člani so iz liberalnih veleposestniških, kapitalističnih in inteligenčnih krogov; konservativno krilo tvori 47 mullahov (duhovnikov). Preden se skupščina razide, sklene volivni zakon, ki daje vsakemu turškemu državljanu, ki je dovršil 18. leta starosti, vplivno pravico brez ozira na narodnost. Ker je kmet popolnoma nepismen, bo tudi nova zbornica imela značaj inteligenčnega liberalnega zastopstva. Suverenosti nad Egiptom, Sudanom, Libijo, Tunisom in Ciprom se je zbornica odrekla. Meopotamija in Arabija bosta, kakor hitro se Angleži naveličajo svojega mandata ki jih stane strahovito denarja, postali popolnoma neodvisni državi.

Fanatični Irči.

Med irskim ljudstvom je globoko vkoreninjen fanatizem. — Za časa verskih bojev so pričeli Irči borbo proti Angležem. — Sedaj so dobili samoupravo, pa se še naprej koljejo med seboj in krvave iz lastnih ran.

Noben narod na svetu se ne odlikuje po tolikem fanatizmu kakor Irči. Koliko stoletij se že borijo z Angleži, pa še vedno trdovratno butajo ob zid. V dobi verskih bojev v Veliki Britaniji so stavili svojo usodo za karto katoličizma in so sklepali zvezo vedno in z vsakomur, kdor je nastopal kot sovražnik angleških kraljev, angleške vlade. To razpoloženje jih je vodilo na stran katoliške Francije, ki je bila v prejšnjih stoletjih vedno sovražnik oficijelne Anglije, in so danes ostali nasprotniki Angležem.

Res, da so dobili po tako dolgoletnih borbah homerulje, precejšnjo samostojnost, toda z žrtvami, ki se skorajda ne dajo več popraviti. V dobi prejemanih verskih bojev so jim Angleži vzeli kratkoma skoraj vso zemljo in jo razdelili med angleške protestante; irski kmet je postal najemnik na svoji lastni grudi, brez pravega berača, brez političnih pravic. Razumljivo tedaj, da so nadaljevali borbo, toda brez uspehov. Devetnajsto stoletje jim je prineslo drugačno obliko boja — na parlamentarnem polju, toda dolgo brezuspešno. Pač pa se jim je v istem času godila druga škoda: vsled obupnega socialnega in gospodarskega položaja se je začelo prebivalstvo v silnih množinah izsiljevati v Ameriko, in danes je že mnogo več Ircev v Ameriki, nego doma na Zelenem otoku, ki nima nikakih prirodnih bogastev.

Naposled so deimiranemu ljudstvu Angleži vendarle koncedirali samoupravo, ki ni daleč od popolne samostojnosti, dasi s takimi klayzulami, da je Anglija vojnopolitično zasigurana. Toda niti sedaj se niso še spametovali irski fanatiki. Dočim je zmerno krilo prejšnje republikan. stranke, ki je sklenila sporazum z angleško vlado, iskreno pristalo na pakt, prevzelo vlado in začelo gospodariti v deželi — v irskem parlamentu ima večino — pa je levo krilo pod vodstvom de Valere ostalo nepomirljivo, stoječ doktrinarno na stališču popolne samostojnosti v republikanski obliki. Ti republikanci so nadaljevali borbo ne le v parlamentarni opoziciji, marveč še prav posebno v dejanski nasilni borbi. Kakor nekdanj zoper Angleže, so se sedaj krvavo bojevali zoper irske, torej domače vladne čete, napadali in razdeljali železniške proge in mostove, razstreljavali in zaigali javna poslopja. Seveda tudi vlada ni držala rok križem, in tako se je razvijala krvava mešana vojna med vladnimi in revolucionarnimi Irči. Angležev ta borba ni več bolela; sedaj so krvaveli Irči; mirno prebivalstvo se je vsled neprestanega vznemirjanja, nesigurnosti in zaostaja gospodarskih poslov po mestih zelo prizadelo. Toda vlada je pričela energično ofenzivo proti revolucionarjem, jih je poskakala tudi v njih glavnih zavetjih in skrivališčih, jih zavzemala drugače za drugim, in ravno te dni se zaključuje boj z zadnjimi ostanki devalerovcev.

Tako bi želela po tolikih nesrečah in trpljenju dospela do tako zaželjenega mira. Toda, da ta mir kljub vsemu še vedno ne bo popoln, o tem nam priča nenavadna mentaliteta irskega ljudstva in njega dosedanja zgodovina.

Volivna kampanja

za parlament se je začela v Španiji. Volitve vodi liberalna vlada parolo proti konservativni stranki, katero dolže, da je zakrivila maroški poraz in desorganizirala finance. Parola je torej protirekcionarna. Izgleda, da zmaga liberalna stranka, z veliko večino. Verski moment ne pride nič v poštev.

Ali kadite?

Ali ste kadilec? Ali se veselite kaj lahke, mile, čiste Turške cigarete? Če kadite, kadite Helmar najslavnejše ameriške cigarete.

20 Helmar stane nekoliko več kot 20 navadnih cigaret, z vsako Helmar pa imate nekajkratni toliko užitka.

Helmar so v lepenkastih škatljah, tako da vsaka Helmar lahko ohrani svežost in milobo svojega 100% čistega turškega tobaka brez lomljenja in krušenja.

Minarapros

Izdelovalec prvovrstnih turških in egipčanskih cigaret na svetu.

BOXES of 10 or 20

Razne vesti.

Ali mora biti otrok očetu podoban?

S tem vprašanjem se je moralo baviti sodišče v Londonu na Angleškem. Nek zakonski mož je zahteval ločitev zakona, čes, da ni otrok njemu podoben, temveč nekemu lišemu prijatelju, ki je k njemu redno prihajal na obisk. Iz tega je sklepal, da ni otrok njegov in da ga je ena varala. Pred sodnijo so konfrontirali očeta, sina in namišljenega očeta. A dete se je ves čas tako drlo, da so se končno sodniki naveličali ter izjavili prav po salamonsko, da ni otrok nobenemu izmed navzočih "očetov" podoben, temveč komu tretjemu. Tožbo za ločitev zakona so tudi zavrnili, ker so bili mnega, da je popolnoma nepotrebno, da bi meral biti otrok "očetu" podoben. Modri sodniki so se dodali, da bi bilo na svetu več razločitev nego zaročitev, če bi tvorila nepodobnost med otrokom in očetom podlago za ločitev zakona.

Ženska kot možki do smrti.

V Londonu je pred kratkim umrl neki Karl Richardson. Po njegovi smrti so pa z začudenjem dognali v bolnici, da Karl ni bil Karl, temveč Karlinea. Najbolj čudno je, da ni tega nič poprej spazil, temveč so ga, oziroma so jo vedno smatrali za možkega. Pil in kadil je za svoje žive dni kot Turčin.

Opica, ki je izdala tatu.

V Parizu je Francoskem se je nahajal mlad zakonski par iz Zdržav na ženitovanjskem potova-

nju. S seboj pa sta imela tudi mlado dresirano opico. Nekega večera sta zapustila zakonec svoje stanovanje in odšla v gledališče. To priliko je porabil neki uzmovič, da je odprl s ponarejenim ključem njuno stanovanje, obetajoč si bogat plen. Komaj je pričel svoj posel, je smuknila opica skozi vrata, z istim ključem zaklenila vrata od zunaj in toliko časa razgrajala, dokler niso pritekli ljudje, ki so kmalu spoznali, kaj se godi. Prišla je policija in odpeljala uzmoviča v zapor.

Ukradena železniška proga.

V Avstriji so dosegli rekord v tatvini. V Pragi so uzmoviči sicer ukradli lokomotivo, ali Dunaj ima še večje tatinske mojstre — saj so odnesli v nočni temini celo železniško progo. Dunajski listi poročajo, da so bile na pred vojske najbolj živahni dunajski železnici, ki drži z Dunaja na Kahlenberg, ukradene tračnice in prago. Od vse cestne železnice je ostalo samo nekaj nasipov in srednje nazobčane tračnice. Vožnja na Kahlenberg je prenehala že med vojsko.

Mesto kralja Davida.

Kakor poročajo londonski listi, odide v bližnji bodočnosti v Palestino več angleških učenjakov, ki nameravajo kopati na hribu Oelu v večjem obsegu. Upajo, da bodo odkrili del starega Jeruzalema, zlasti pa palačo kralja Davida.

Bolnik Lenin.

Sotrudnik nekega pariškega lista je obiskal profesorje, kateri so zdravili Lenina. Ni izvedel sicer mnogo o bolezni, kajti zdravniki varujejo tajnost, izvedel pa je zato marsikaj o življenju komunističnega carja. Lenin je paraličen in lahko živi še več let, dasi smrt nastopi lahko tudi na nepričakovano. Vsak inozemski zdravnik je prejel v plačilo za zdravljenje tisoč angleških funtov. Leninu streže njegova žena. Tujec je presenetila s svojo skrajno umazanostjo in raztrganostjo. Zato pa zelo poštvalno streže bolniku, ki je zelo ubogljiv, se ne prepira in izpolni vse, kar se mu zapove. Lenin se je doslej samo enkrat počutil boljše in je smel vstati ter dvakrat s tujo pomočjo iti po sobi gor in dol. Zdravniki so obiskovali Lenina večkrat, a niso imeli stalnega prostega vstopa v palačo. Vsakokrat so dobili posebno vstopnico, včasih po večkrat na dan. Vstopnice so se dobile vedno neposredno pred vstopom, imele so tri podpise in so se enkrat kontrolirale. Komunisti se zelo bojijo izgubiti Lenina in živijo vse za njegovo zdravljenje.

Protiboljševski upor v Ukrajini.

Parobrod, ki je zapustil pred kratkim Varno, da popelje domov neke begunce, ni mogel pristati v Novorosijsku, ker je bilo mesto zavzeto po "zelenih". (Ime istega zarea kakor slovenski "Zeleni kader", s katerim se označujejo kmečki uporniki, enako sovražni svoj čas Wranglu kakor zlat boljševikom.) Neki inozemski parobrod, s katerim se je srečal omenjeni transport, je sporočil, da so se zeleni kruto maščevali nad bolj ševiki in obesili v Novorosijsku več ljudi. Z bzirom na to je krenil parobrod proti Sevastopolu. Veliki kmečki nemiri so izbruhnili tudi v okolici Tiraspolja, zavzetega po ustaših, ki marširajo na Odeso. Iz Harkova in Kijeva so odposlani na črnomorsko obal močni vojaški oddelki. Ali so ti upori zglj lokalnega značaja, ali pomenijo odpor proti preganjanju pravoslavne cerkve in njene patriarha, ali pa so začetek splošnega protiboljšev. kmetkega gibanja, se iz dosedanjih poročil še ne da posneti.

Svetlikačje se palme.

V severnem delu največje puščave na svetu Sahare so našli palmova drevesa, kojih listi ob močni mesečini žare v posebni vijolični svetlobi. Zanimivo je, da se teh listov rob svetlika tudi tedaj, ako so listi obrezani.

Rojstni mesec in značaj.

Neki holandski list prinaša razpravo znanstvenika, ki trdi, da tudi rojstni mesec vpliva na značaj. V prvi vrsti velja to za ženske. V januarju rojena devojka postane dobra gospodinja. Malo je naklonjena melanholiji, ima pa dobro sree in smisel za enostavno in okusno oblačenje.

Zena, ki se rodi v februarju, je dobra soproga in mati. Obenem pa je kaj rada grizdava. Zena meseca marea se rada prepira. Dela veliko, toda brez posebne pozornosti. Zelo je koketna in troši veliko za obleke in klobuke. Tudi aprilske niso kaj posebnega. Njihova inteligenca je omejena, poleg tega pa so še nestanovitne. Majski popki so ljubki, nežni in elegantni. Junjski cvetovi so — strastni, vzljubljajo vse, kar pada v oči in se temu primerno tudi oblačijo. V juliju rojene devojke so vsikdar dobre volje in rade je do slaščice. Ako je rojena v avgustu, tedaj je blaga in oprošča vsakemu. Ljubi pa razkošje in izživljajoč nastop. V tem pogledu se razlikujejo od septemberskih rojenek, ki so zelo prijazne in štedljive. Vendar se znajo tudi te okusno oblačiti. Oktoberske hčerke so v družbi zelo prijazne. Govore mnogo in brzo, njihova fantazija nima mej ter se odlikujejo s posebno veselostjo. So sladke, toda pri tem površnje in lahko miselne. Njihove novemberske sestrice so dobrega srea. Prav lahko se razpalijo in razburijo, dajo se pa tudi hitro pomiriti. Kot gospodinja niso kaj posebnega, ali so dobre matere. Decemberska žena družji osebo dražest z nenavadnim oblačilom. Ljubi svilo in krzno, sminko in puder. Prav čisto povzroči propast svojega čista. Po naziranjju tega znanstvenika so žene iz januarja, maja, septembra in novembra simpatične, česar v enaki meri ni moči reči o ženah iz marca, aprila, junija in oktobra. Prav opasne so decembarske, ki umejo privlačiti moške strasti in ki jih nato s svojo razsipnostjo uničijo.

Ruščina namesto francoščine v nemških šolah.

Na Nemškem bo brzkone zavzela ruščina mesto francoščine v nemških šolah. Ogorčenost nemškega prebivalstva nad francoskim počenjanjem v Ruhru olajšuje agitacijo za to presnovo. Sedaj ima francoščina prvo mesto med tujimi jeziki in angleščina drugo. Razni činitelji delujejo sedaj na to, da boči angleščina kot prvi svetovni jezik na prvem mestu, na drugem pa ruščina, ki je matice vsem slovanskim jezikom in praktične važnosti za Nemce vsled nastalih kupčijskih odnosov med tema deželama.

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z nasveti kako postati ameriški državljan.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledeče:

Prvi del: GLASOSLOVJE.

Drugi del: OBLIKOSLOVJE.

Tretji del: VAJE.

Četrti del: POGOVORI IZ VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA.

Peti del: SLOVEN.-ANGLEŠKI BESEDNJAK.

Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državlanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, \$1.50 cena s poštnino

Slovenic Publishing Company
62 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

Iz Jugoslavije.

Milijonska poverba v Zagrebu.

Pri zagrebaški državni blagajni so prišli na sled milijonski poverbi. Pri pregledovanju knjig so opazili, da neka pobotnica ni vpisana v glavni knjigi. Pri nadaljnji reviziji se je našlo še več takih pobotnic. Izvršila se je skontacija, pri kateri se je doseglo, da je poverbenih nad milijon kren. Sum je letel na knjigovodskega oficijala Marka Mlinarića, ki je bil nemudoma aretiran in je defraudacij tudi priznal. Defraudant Mlinarić je igral v Zagrebu precejšnjo ulogo. Bil je organizator uradniške stavke leta 1919. V zadnjem času je veljal kot vnet pristnik radikalne stranke (Pašićev). Del zagrebaških radikalov ga je hotel kandidirati v Zagrebu namesto Francisa Požešanina, vendar pa njegova kandidatura pri prebivalstvu ni imela uspeha.

Služba božja v narodnem jeziku.

V Karlovcu se je vsrša prvi služba božja v hrvatskemu jeziku. Maša bi se imela vseliti v mestni dvorani, a je vsled zahtevne zagrebaške nadškofa Bauerja kotarska oblast to prepovedala in se je vsršla pota v dvorani "Zorinoga doma". Mašo je opravil zagrebaški hrvatsko-katoliški župnik dr. Vidušić. Vtis na mnogostvilno občinstvo je bil neizbrisljiv. V Karlovcu se je sedaj osnoval odbor za ustanovitev hrvatskokatoliške župnije.

Vedja kačakov njet.

Iz Prizrena poročajo, da je bil vodja kačakov Azem-beg prisiljen, da se je predal albanskim oblastim. Zagovarjali se bo za 128 umorov in ubojev. Jugoslovanska vlada je svojedobno razpisala na njegovo glavo pretnjo v znesku 100.000 dinarjev.

Velik požar v tovarni vagonov.

V delavnicah tovarne vagonov v Brodu je izbruhnil požar, ki je vse delavnice popolnoma uničil. Škoda se čeni na 15 milijonov Din in je tem občutnejša, ker je to edina tovarna te vrste v Jugoslaviji. Sumi se, da so ogenj zanteli vsled štrajka odpušteni delavci.

Usodna znota slepe babice.

V rodbini Berlik v Sarajevu se je prigodila usodna nesreča. Mali Mirko, štiriletni deček, je ostal s svojo slepo babico doma. Ker je bil žejen, je zaprosil vode. Slepa babica je po pomoti namesto čaše z vodo vzela z mize, čašo s špiritom ter jo dala otroku, ki se je, popivši špirit, zgrudil na tla in kmalu nato v grozni mukah umrl. Kdo je kriv? Stariši!

Rodbinska tragedija.

V Sarajevu se je pripetila strašna nesreča, kakršne dolgo ne pomnijo. 14letni Julij Ljubčić, dijak 4. gimnazijskega razreda, je nehoti ustrelil svojega brata Edvarda, absolviranega pravnikarja in tajnika Zveze obrtnikov. Edvard, Julij in 16letna sestra Emilija so otroci brez staršev; stanovali so skupno, vzdrževal pa jih je najstarejši brat Edvard. Vsi trije so živeli v najlepši slogi. Edvard je zvečer naročil mlajšemu bratu, naj ga zbudi ob sedmih. Stori, ki je kakor mu je bilo naročeno. Ker pa starejši brat ni takoj vstal, je vzel Julij revolver ter starejšemu bratu v šali grozil, da ustrel, ako ne vstane takoj. In res je kmalu nato počil strel. Kroga je zadela starejšega brata v čelo. Bil je takoj mrtev. Pokojnik Edvard je bil član uredništva "Večerne pošte". V krogu svojih tovarišev je uživil ugled inteligentnega človeka.

Železniška nesreča.

Na zagrebaškem državnem koldvoru se je dogodila težka nesreča. Dveletni sin železniškega uslužbenca Hajnaka, ki stanuje v nekem vagonu, je prišel iz vagona in letal blizu tira, kjer so prenaikali vlak. Prišel je pod kolo, ki mu je odrezalo desno roko. Ponesrečenec so prepeljali v bolnišnico.

Kaznovani špekulanti.

Podružnica Ogrske kreditne banke v Subotici je bila kaznovana z globo 100.000 Din, ker je prodajala devize tako, kakor je to njej konvencionalno. Tudi neka Vera Bokar, ki je brez dovoljenja kupovala devize in jih akcivala v nogavicah, je bila kaznovana z globo 20.000 Din. To so posamez-

niki, ki so slučajno bili zaloteni. Glavni špekulanti pa lepo uživajo sadove svojega protidržavnega dela in špekulirajo dalje.

Velika poverba v Zagrebu.

Blagajnik državne blagajne v Zagrebu Marko Mlinarić, ki je bil, kakor smo poročali, aretiran zaradi velike defraudacije, je bil izročen sodnemu stolu. Deloma priznava svojo krivdo, trdi pa, da škoda ne presega 120.000 dinarjev. Denar je zapravil v veseli družbi in z lahkoživimi ženskami.

Bombni napad na nemški list.

Neznani ljudje so vrgli 2 bombi v prostore "Deutsches Volksblatt" v Novem Sadu, ki so uničile ves tiskarski material. Stanovaleci dvonadstropne hiše, v kateri se nahaja list, so v strahu zbežali v srajah na ulico, ker je bil napad izvršen ponoči. Policija je takoj okolišla ulico, a kljub temu ni izsledila atentatorjev.

Nov tunel pri Beogradu.

Na progi Topčider-Mala Krsna je bil prebit tunel "Lipe", ki je dolg 1000 metrov in se nahaja 38 kilometrov od Beograda. Delo se vrši v domači režiji. Pri delu so zaposleni večinoma Ličani.

Domača tvornica za letala.

Komisija, ki je od vojnega ministrstva dobila naročilo, da v Franciji in Angliji prouči razne tipe avionov v srbo nakupa za Jugoslavijo, se je vrnila v Beograd. Komisija je ugotovila, da naj država ne kupi nobenih avionov v inozemstvu, temveč naj sama zgradi tovarno za njihovo izdelavo. Vlada je v ta namen že prejela več ofertov.

Atentat na komandanta žandarmerije.

Neznani atentator je streljal z dum-dum krogli skozi okno hotela "Beograd" v Velešu, kjer sta se nastanila vrhovni komandant žandarmerije general Uzun Mirković in zastopnik zunanega ministrstva Slavko Grubić, ki sta pošla v Veleš radi nastanitve izseljenških beguncov iz Baranje. K sreči ni bilo nikogar več v sobi. Oblasti so takoj odredile obširno preiskavo.

Trinajstletna samomorilka.

Kakor poročajo zagrebaški listi, se je na pusti Martinke obesila trinajstletna Barbara Glaznov, ki je bila že dalj časa zelo potrta. Ko je stopil njen oče v sobo, je bila deklica že mrtva.

Strašen zločin 17letnega dečka.

V vasi Vranovo pri Smederevu se je izvršil strašen zločin. Radoslav Ivanović, 17letni mladenič, je ubil s sekirjo svojega 60letnega deda Gjorgija. Starček je umrl v največjih mukah, ker ga je vnučar udaril z ostro sekirjo. Radoslav je priznal, da je izvršil umor, rekel pa je, da ga je k hudodelstvu napeljala mati Draga. Oba so zaprli.

Usmrtni komitešev.

V Skoplju sta bila ustreljena komitešev Arzen Janić in Petar Acević, glavna kriveca v velikem procesu proti razbojniški tolpi, obsegajoči 175 članov. Trije, ki so bili istokotno obsojeni na smrt, so bili pomilosteni na 20letno ječo, 83 je bilo oproščenih, ostali pa so bili obsojeni od 1 do 20 let ječe.

"Dom narodne poezije."

Znani narodni goslar in učitelj Perun Perunović je predložil ministru prosvete prošnjo, da mu dovoli nabiranje prispevkov za gradnjo "Doma narodne poezije". V tem domu naj bi se namestila goslarska šola in delavnice ter "Kosovski hram", v katerem naj bi se v slikah predočila naša narodna zgodovina. Dom naj bi razvil tudi akcije za pospeševanje prosvete in nacionalne zavestnosti v jugoslovanskem narodu.

Deček pod tramvajem.

V Beogradu je neki vož ulične železnice pobli na tla dečka Radka Jovanovića, zgrabil za njegovo suknjo in ga vlekel potem kakih 50 metrov za seboj. Deček bi našel gotovo smrt, da ga ni iz nevarnega položaja rešil pravčasno neki orožnik. Ponesrečenega dečka, ki je imel že težke poškodbe po glavi in na rokah, so prepeljali takoj v bolnišnico.

Molitveniki:

1. zv. Znamenje štirih	50
2. zv. Davašana. Zgodovinska	50
3. zv. Jernat Zmagovatelj. — Med	50
4. zv. Miale življenje	50
5. zv. Zadaja kmetička vojaka	50
6. zv. Gosdarjev sin	50
7. zv. Priključ	50
8. zv. Pasjehaveci	50
9. zv. Kako sem se jaz likal. (Brenčelj)	50
10. zv. Kako sem se jaz likal. (Brenčelj)	50
11. zv. Kako sem se jaz likal. (Brenčelj)	50
12. zv. Iz dnevnika malega	50
13. zv. Ljubljanski stih	50
14. zv. Juan Misera. Povest iz	50
15. zv. Ne v Ameriko. Po rezult	50
16. zv. Mali ljudje. Vsebuje 9 povesti. Broširano	125
17. zv. Trdo vezano. (Ivan Cankar)	50
18. zv. Mrtvi Gosdar. (Ivan Cankar)	50
19. zv. Materina žrtva. (Ivan Cankar)	50
20. zv. Mali klasi. (Ivan Cankar)	50
21. zv. Mirko Poštenjakovič	50
22. zv. Mitva sra. (Povesti. (I. Tavčar)	150
23. zv. Naša Vas. 1. del vsebuje 14	150
24. zv. Naša Vas. 2. del vsebuje 9	150
25. zv. Naša Vas. 3. del vsebuje 9	150
26. zv. Naša Vas. 4. del vsebuje 9	150
27. zv. Naša Vas. 5. del vsebuje 9	150
28. zv. Naša Vas. 6. del vsebuje 9	150
29. zv. Naša Vas. 7. del vsebuje 9	150
30. zv. Naša Vas. 8. del vsebuje 9	150
31. zv. Naša Vas. 9. del vsebuje 9	150
32. zv. Naša Vas. 10. del vsebuje 9	150
33. zv. Naša Vas. 11. del vsebuje 9	150
34. zv. Naša Vas. 12. del vsebuje 9	150
35. zv. Naša Vas. 13. del vsebuje 9	150
36. zv. Naša Vas. 14. del vsebuje 9	150
37. zv. Naša Vas. 15. del vsebuje 9	150
38. zv. Naša Vas. 16. del vsebuje 9	150
39. zv. Naša Vas. 17. del vsebuje 9	150
40. zv. Naša Vas. 18. del vsebuje 9	150
41. zv. Naša Vas. 19. del vsebuje 9	150
42. zv. Naša Vas. 20. del vsebuje 9	150
43. zv. Naša Vas. 21. del vsebuje 9	150
44. zv. Naša Vas. 22. del vsebuje 9	150
45. zv. Naša Vas. 23. del vsebuje 9	150
46. zv. Naša Vas. 24. del vsebuje 9	150
47. zv. Naša Vas. 25. del vsebuje 9	150
48. zv. Naša Vas. 26. del vsebuje 9	150
49. zv. Naša Vas. 27. del vsebuje 9	150
50. zv. Naša Vas. 28. del vsebuje 9	150
51. zv. Naša Vas. 29. del vsebuje 9	150
52. zv. Naša Vas. 30. del vsebuje 9	150
53. zv. Naša Vas. 31. del vsebuje 9	150
54. zv. Naša Vas. 32. del vsebuje 9	150
55. zv. Naša Vas. 33. del vsebuje 9	150
56. zv. Naša Vas. 34. del vsebuje 9	150
57. zv. Naša Vas. 35. del vsebuje 9	150
58. zv. Naša Vas. 36. del vsebuje 9	150
59. zv. Naša Vas. 37. del vsebuje 9	150
60. zv. Naša Vas. 38. del vsebuje 9	150
61. zv. Naša Vas. 39. del vsebuje 9	150
62. zv. Naša Vas. 40. del vsebuje 9	150
63. zv. Naša Vas. 41. del vsebuje 9	150
64. zv. Naša Vas. 42. del vsebuje 9	150
65. zv. Naša Vas. 43. del vsebuje 9	150
66. zv. Naša Vas. 44. del vsebuje 9	150
67. zv. Naša Vas. 45. del vsebuje 9	150
68. zv. Naša Vas. 46. del vsebuje 9	150
69. zv. Naša Vas. 47. del vsebuje 9	150
70. zv. Naša Vas. 48. del vsebuje 9	150
71. zv. Naša Vas. 49. del vsebuje 9	150
72. zv. Naša Vas. 50. del vsebuje 9	150
73. zv. Naša Vas. 51. del vsebuje 9	150
74. zv. Naša Vas. 52. del vsebuje 9	150
75. zv. Naša Vas. 53. del vsebuje 9	150
76. zv. Naša Vas. 54. del vsebuje 9	150
77. zv. Naša Vas. 55. del vsebuje 9	150
78. zv. Naša Vas. 56. del vsebuje 9	150
79. zv. Naša Vas. 57. del vsebuje 9	150
80. zv. Naša Vas. 58. del vsebuje 9	150
81. zv. Naša Vas. 59. del vsebuje 9	150
82. zv. Naša Vas. 60. del vsebuje 9	150
83. zv. Naša Vas. 61. del vsebuje 9	150
84. zv. Naša Vas. 62. del vsebuje 9	150
85. zv. Naša Vas. 63. del vsebuje 9	150
86. zv. Naša Vas. 64. del vsebuje 9	150
87. zv. Naša Vas. 65. del vsebuje 9	150
88. zv. Naša Vas. 66. del vsebuje 9	150
89. zv. Naša Vas. 67. del vsebuje 9	150
90. zv. Naša Vas. 68. del vsebuje 9	150
91. zv. Naša Vas. 69. del vsebuje 9	150
92. zv. Naša Vas. 70. del vsebuje 9	150
93. zv. Naša Vas. 71. del vsebuje 9	150
94. zv. Naša Vas. 72. del vsebuje 9	150
95. zv. Naša Vas. 73. del vsebuje 9	150
96. zv. Naša Vas. 74. del vsebuje 9	150
97. zv. Naša Vas. 75. del vsebuje 9	150
98. zv. Naša Vas. 76. del vsebuje 9	150
99. zv. Naša Vas. 77. del vsebuje 9	150
100. zv. Naša Vas. 78. del vsebuje 9	150
101. zv. Naša Vas. 79. del vsebuje 9	150
102. zv. Naša Vas. 80. del vsebuje 9	150
103. zv. Naša Vas. 81. del vsebuje 9	150
104. zv. Naša Vas. 82. del vsebuje 9	150
105. zv. Naša Vas. 83. del vsebuje 9	150
106. zv. Naša Vas. 84. del vsebuje 9	150
107. zv. Naša Vas. 85. del vsebuje 9	150
108. zv. Naša Vas. 86. del vsebuje 9	150
109. zv. Naša Vas. 87. del vsebuje 9	150
110. zv. Naša Vas. 88. del vsebuje 9	150
111. zv. Naša Vas. 89. del vsebuje 9	150
112. zv. Naša Vas. 90. del vsebuje 9	150
113. zv. Naša Vas. 91. del vsebuje 9	150
114. zv. Naša Vas. 92. del vsebuje 9	150
115. zv. Naša Vas. 93. del vsebuje 9	150
116. zv. Naša Vas. 94. del vsebuje 9	150
117. zv. Naša Vas. 95. del vsebuje 9	150
118. zv. Naša Vas. 96. del vsebuje 9	150
119. zv. Naša Vas. 97. del vsebuje 9	150
120. zv. Naša Vas. 98. del vsebuje 9	150
121. zv. Naša Vas. 99. del vsebuje 9	150
122. zv. Naša Vas. 100. del vsebuje 9	150

Poučne knjige:

Angleško-slovenski slovar	3.00
Angleški slovar ali nauk kako	1.00
Domaci zdravnik po knajpu	1.25
Domaci živinozdravnik	1.25
Dva sestavljeni pesni: Četvorka in	35
beseda spisanu in narisano	35
Jedrorečja	75
Mitri računar	60
Učiteljski računar	1.25
Knjiga o lepem vedenju	1.00
Knjiga o dostojnem vedenju	50
Mikarstvo s črticami za živi	75
noreje	75
Nemško-angliški tolmaz	60
Največji spisevalnik ljubavnih pism	50
Nemščina brez učitelja	50
1. del	50
2. del	50
Pravila za sliko	65
Perotinar	60
1. letnik	60
2. letnik	60
3. letnik	60
Praktični računar	75
Kotni slovenski in slovensko	60
grški slovar	60
Slovensko-angliški slovar	1.50
slovarjem, trdo vezano	1.50
Sveto pismo stare in nove zaveze,	3.00
vsebuje 1040 strani	3.00
Splošno knjigovodstvo. 1 in 2 del	2.50
Slovensko-italijanski in Italj.slov.	1.00
slovar	1.00
Slovensko-nemški in nemško-sloven-	50
ski slovar	50
Slovenska Narodna mladina	1.00
Spretna kuharica	1.25
Spretna kuharica, trdo vezano	1.50
Umni čebelar	1.50
Šolska knjižnica	50
Veliki slovenski spisevalnik raznih	1.50
raznih pisem, trdo vezano	1.50
Zgodbe sv. pisma	30
Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slo-	65
venecv	65
1. zvezek	65
2. zvezek	65

Razne povesti in romani:

Amerika in Amerikanci, trd. vez. 4.00	4.00
Andrej Hofer	50
Beneška vedeževalka	35
Belgrajski Biser	35
Burke in porednosti	40
Beli rojaki, trdo vezano	1.00
Boy, roman, trdo vezano	75
Bojza pot na Bledu	25
Bojza pot na Šarnyano Goro	25
Balkanska Turška vojaka	50
Čarovnica starega grada	25
Cvetke	25
Čiganova osveta	35
Čas je zlato	30
Vetina Borogradska	50
Boli z orožjem	50
Dve sliki — Njiva, Starka —	60
(Meško)	60
Delga roka	60
Devica Orleanska	50
Dom in svet. Letnik 1908	2.00
Duhovni Boj	50
Kilzabeta	35
Fran Baron Trean	35
Fra Diavolo	50
Gozdovnik (2 zvezka)	1.50
Grešnik Lenard. (Ivan Cankar)	75
Goslovski kmetičev	25
Gruša umira	35
Hedvika	35
Humoreske, Groteske in Satire	50
z dobe panta bi bojev	50
z zapiske globeli	1.50
gralec	1.00
Ios. Jurčič spisi:	50
zv. Čvet in sad. Hči meptnega	75
zodnika. Broširano	1.00
Trdo vezano	1.00
zv. Sončev sin. Sin kmetičkega	75
cesarja M. Broširano	1.00
Trdo vezano	1.00
zv. Dr. Zaber, roman. Tugom-	75
ar. tragedija v 5. dejanjih	1.00
Trdo vezano	1.00
Kraljevje in berai	25
Vrtilica Mufelica, trdo vezano	50
sarmen, trdo vezano	40
Judski povesti. — Od hiše do hi-	60
še. — Sin	60

Razne povesti in romani:

Narodna knjižnica:	20
Bilke	20
Bele noči. — mali junak	50
Izbrani spisi Valentin Vodnika	50
Kuhinja pri kraljici gosli nočeli	50
Malenček	30
Moje življenje. (Ivan Cankar)	40
Paberič in Roža	30
Obiski. (Cankar)	1.20
Obiski. (Cankar) Trdo vezano	1.50
Ob 50 letnici Dr. Janeza E. Kreka	25
čestitke, kabiniranih Tagore,	40
Vsebuje 5 povesti	40
Petelinov Janez. (Alešovec) —	75
Trdo vezano	75
Broširano	60
Pariski zlatar	35
Pasti in zanke, kriminalni roman	40
Poslednji Mehlkanev	20
čestitke Maksima Gorkoga	75
God svobodnim solncem, 2 knjigi	2.50
Pravljice H. Majar	30
Povesti slovenskemu ljudstvu v	35
pouk in zabavo	35
Pozigalec	25
Praprčane povesti	25
Praprčane zgodbe	25
Predznanje Prešerna in drugi svet-	25
niki v gramofonu	25
Patria, povesti iz irske junaka	30
dobe	30
Podoba iz misijonskih del	30
Peter Zgaga	50
Pet tednov v zrakoplovu, trd. vez. 1.50	1.50
Ptice selivke. (Rabindranath Tagore)	1.00
Razkrinkani Habsburganci. — Moja	50
preteklost	50
Revolucija na Portugalskem	30
Rinako Klamidi	50

Slučaj Maitland.

Naravno je bilo, da sem bil v prostih urah rad v Le Droit Connersovem ateljeju. S svojimi preprogi, naslonjači in otomani mi je bil brezdvomno prijaznejši, bivališče nego moji prazni, dolgočasni trgovski prostori. — Že davno sem bil prepričan, da je s svojim umetniškim delovanjem edino zadovoljstvo svojem nagledu. Vselej svojih bogatih sredstev ni bil prisiljen delati. Ni bil ravno len, yendar pa je bil sanjač, večer, če se je prav posebno interesiral za kako sliko, je bil celo nenavadno priden in marljiv.

Mnogokrat sem razmišljal, zakaj se ni oženil. Brezdvomno je imel ženo, in njegova lastna osebnost ga je prav lahko napravila za ljubicea žensk. Končno pa sem uvidel, da je bila njegova molčečnost, ki je označevala vse njegovo bitje, ravnotako zelo v zvezi z njegovim odporom proti kupčijskemu poklicu in z njegovo ljubeznijo do dela, ki je bil mogel izvrševati sam in ne da bi prišel v stik z ljudmi, kakor z njegovim naglajenjem, spoznavati življenje v vseh družabnih slojih.

Bil je grd dan, nevihta in dež sta ves dan neprenehoma divjala tako da me ni prav nič veselilo, še ta večer odpeljati se čez zaliv domov. Razentega me je Conners prosil, naj ostanem čez noč pri njem. In prav vesel sem bil tega povabila, da sem imel vsaj izgovor, zakaj nisem šel domov. Brzjavil sem torej ženi, naj ostane v mestu. Ko sva povečerjala v neki sosnedni restavraciji, v kateri je Conners navadno jedel, sva sedela v njegovi prijazni sobi ter s pravim užitek kadila fine smotke. Atelje je prav posebno učinkoval na človeka pri električni luči, v kateri niso bile barve več tako žive in v kateri je bilo vse bolj harmonično nego pri dnevnih svetlobi.

Prav posebno mi je bilo mnogo na tem, da ste ostali danes zvečer pri meni, — je rekel, ko sva nekaj časa molče kadila, — pričakujem namreč obisk, in sicer nekoga, s katerim bi nerad govoril med štirimi očmi — vem pa tudi, da vas vselej vse tajinstvene zadeve.

Tako se godi pač večini ljudi, — je pripomnil. — Vi pravite obisk, vsekakor pride kak moški, ker sicer bi govoril o obiskovalcih, kajti dama bi se brez spremstva le težko upala v tej pozni uri k vam.

Če bi to storila, tedaj bi jo vratar ustavil pri stopnicah, ali bi je pa ne pustil v dvigalo, — je suho odgovoril Conners, — posebno pa ob tej nenavadni uri o polnoči, za katero se je prijavil ta obisk.

Torej brezdvomno moški! Začetkoma sem mislil, da pričakujete damo, ker sem menil, da želite moje navzočnost iz ozirov na dostojnost. To je ena izmed tistih prednosti, ki jih uživa pošten zakonski mož. Kdo pa je ta gost, ki se ga nekako bojite?

Ženska je brezdvomno zapletena v to zadevo, — je rekel Conners, — kajti danes sem dobil pisemce z žensko pisavo, v katerem se prosi za mojo pomoč v neki jako važni zadevi in v katerem piše odpošiljateljica, da bo dolžna ponosno poslala k meni nekakega svojega prijatelja. Oprošča se, da ta prijatelj ne bo mogel priti pred polnočjo ter me iskreno prosi, — naj vzle temu sprejem obiskovalca. Sporočilo, ki je bom dobil, se tiče časti neke stare ugledne rodbine, zdi se mi, časti neke ženske. Gre za vprašanje smrti in življenja, kakor pravi moja lepa prosilica.

Kako je bilo pismo podpisano? — sem vprašal.

Potegnil je pismo iz žepa svoje domače suknje ter mi je izročil. — Kakor vidite, sploh ni podpisano, — je rekel pri tem, — kar pomenja v tem slučaju znamenje zaupanja in ker me razentega odvezuje dolžnosti molčečnosti.

Ali vam je kaj vzbujalo znane o tej zadevi? — sem vprašal.

Prav nič, razen tega, kar morem sklepati iz tega pisma. — Napovedana ura je zame le vtoliko važna, ker se ob tej uri kon-

radnikov. Resnično, bilo je nekaj posebnega, spoznati tega moža; graničansko življenje ga je predrugačilo, svoboda in divji kraji so napravili iz njega človeka, kakor si predstavljamo stare Kelte, velike, širokopleče, ki imajo moč velikana in ki so hitri kakor jeleni. Njegovi plavi lasje so mu padali na ramena, in njegovo modro oko s pogledom sokola je gledalo v solnce, ki sije v severnih krajih, in ni zamežniknilo.

Nekako razočaran sem bil. Conners se je rad zamislil v osebne spomine, toda kar je zdaj pripovedoval, se je nemogoče nanašalo na njegovo preteklost, kajti njegovi lasje in njegovi očesi so bili črni kakor noč.

Rekel sem že, da se je potlačil, in to besedo sem namenoma rabil, — je nadalje pripovedoval moj prijatelj. — Čas in narava sta dobra tolažilna in ženska ljubezen uspeva, kjer so moški. Ljubezen ni odvisna od razmer in kožne barve, čeprav so nekateri mnenja, da je ljubezen na severu hladnejša. Jaz pa sem v snežnih pokrajinah videl strasti, ki so tako palile, kakor usoda. Morda da bolj počasi razplame, če pa so enkrat razpaljene, tedaj tako divje žgo, kakor v tropičnih krajih.

To je egiptovska ljubezen. Ni tako pekoča kakor pušcava, vendar pa hipoma izbruhne kakor vulkan postane deklamatorična in se tudi ne brani, tupatam nekoliko udariti. Toda strast severnih pokrajin je bolj uničujoča; dolgo ostane skrita, izjeda človeka v njegovi notranjost in tli, dokler kar naenkrat ne vzplamti. Tedaj pa razbije vse, kar ji dela napotje, njena besnost uniči vse.

Ta ljubezen pomenja za vse zadnje dejanje drame, in maščevalec hiti v pogubo. To so označevali, ki jih ravno rabimo za popise. — Nekega dne je prišla indijanska deklica na postajo. Prišla je s svojim očetom, ki je bil uslužben pri družbi. Pripeljala sta se v čolnu. Duhovnik, ki je bil očetov prijatelj, je spremljal oba. Deklica je bila nekaj časa v nekem katoliškem zavodu nekakega kanadskega mesta, kjer je profitirala nekoliko civilizacije. Oče je bil takorekoč preostanek huronskega plemena, ki je poteval s črnogimimi Indijanci, se med njimi odlikoval ter postal poglavar. Njegova boljša kri ga je včasih vlekla k Francozom. Deklica je ostala divjakinja, njega pa je duhovnik nekoliko ukrotil. In tako je začel skrbeti za hčer.

Bivanje na postaji je postalo zanj usodopolno. Deklica je gledala milejši obraz plavalnega keltskega velikana, in njene črne oči so se vsevale v njegovo srce. Njegova moč jo je premotila, saj je bila njegova slava razširjena po vsej deželi. In rdečkasti oči se je veselil tega. Deklica se je norčevala iz duhovnika, toda volja gospodova je bila zakon na postaji. Še tisto noč sta bila poročena. Z velikimi škrami je napisal duhovnik z gosjim peresom poročno pismo. Žena se je zasmejala, da ter vrgla papir na tla, toda mož ga je skrbno pobral in še danes se nahaja med listi neke katoliške pesmarice. Skozi platnice in poročno pismo je zabij žebelj iz čistega zlata, ki je skozi sredo preluknjal list, da skrije dokument, ki vsebuje čast in očiitek obenem. Mogoče, da si ga enkrat skupno ogledava, dragi prijatelj, čeprav ta listina ni tako lahko dostopna.

(Dalje prihodnjič.)

V gostilni pri vnu.

Sin sedi z očetom pri mizi in pijačeta vino. Sin vpraša očeta: — "Kdaj je pa človek pijan, oče?" — "To ti je težko razložiti," odgovori oče: "glej, če bi bil ti pijan, bi videl pri mizi v kotu štiri osebe namesto dveh, ki sedita pri mizi."

"Saj je pri mizi samo eden, oče!" vzkligne sin začuden.

ISČENO 100 DRUŽIN,

ki bi radi dom z dvema akromi ali več zemlje (kotlina Selemu) v Platinu in New ark (če mogoče) v BOUND BROOK, N. J. 15 minut hoje do velikih tovarnen, kjer lahko dobite vsak član družine delo. Investicija \$100. ali več. — Priidite danes. —

Builder, 128 Liberty Street, Room 208, New York City, Dept. 7.

Zagonetno, toda resnično.

Zapletena življenska pot zločinca.

Ko so zapazili da je izginil kaznjeneec številka 387.956 iz svoje celice v veliki jetnišnici in ko niso mogli po dveh dneh neumornega iskanja najti nobenega sledu o njem, niso vedeli uradniki in pazniki, da je bil ves ta čas skrit v velikanski omari-jetniške pekarije, v kateri je bilo spravljeno potrebno orodje. Tudi niso vedeli, da ga je kaznjeneec, ki je bil formen pekarne zakladal v vodi in v kruhom in da je delal to po naročilu nekega človeka izven jetniškega obzidja, od katerega je pričakoval po poteku svoje kazni dobro pomoč.

V nadaljnjem se je izvedelo, da je neki potujoči "misijonar", ki je pred kratkim obiskal kaznišnico, izročil dotičnemu kaznjencu posebno knjižico, ki je vsebovala natančna navodila za beg in da je bil ta misijonar tudi v službi onega človeka izven jetnišnice, zloglasnega verižnika, Hyman Kosinskija, ki je že več let brez vsake ovire izvajal svoj nečeden posel in ki se je več kot enkrat izognil krempljem postave.

V noči tretjega dne, potem ko je bilo že davno ustavljeno vsako zasledovanje, je preplezal kaznjeneec obzidje jetnišnice ter sedel nedaleč od jetnišnice v avtomobil, ki ga je odvedel v glavno mesto. Par ur pozneje je bil preoblečen in postal je zopet "Jimmy" Jones, eden najbolj spretnih ponarejevalcev čekov na celnem kontinentu, ki je odslužil šele pol-druge leto svoje sedemletne zaporne kazni.

Še v noči istega dne je sedel Jimmy Jones s sobi svojega dobitnika, Hyman Kosinskija. Kosinski se ni dolgo pomisljal.

Jaz te potrebujem, Jimmy, — je rekel. Iz nekake predala je potegnil ročno torbico, koje vsebino je izpraznil na mizo.

Par prijatelj je mi prineslo te stvari, — je pojasnil. — Vzeli so jih pri "pospravljanju" blagajen ter ne vedo, kaj bi pričeli z njimi. Takoj si mi prišel na misel ti, Jimmy Jones, kajti dobro vem, da nimaš tekmea v ponarejanju podpisov. Kako ti uga-ja tole?

Razprostrl je pred izvedenimi očmi ponarejevalca čekov cele kupa čekovskih formularjev številnih bank v mestu in okolici, kancelirane čke več trgovskih hiš, več čekov neke velike tvornice v New Jersey ter še več drugega. Oči Jimmy-ja so zablestele, ko je videl vse to.

Vidiš, — je rekel Kosinski, — mene je stvar precej stala. S temi stvarmi pa lahko napraviva precej denarja, seveda le v slučaju, da sva previdna in da ne dvigneva previsokih svot. Ti boš izpisal čke in jaz bom skrbel za to, da bodo vnočeni. Jaz bom poravnal vse stroške in ti boš delil z menoj polovico dobička.

— Sem zadovoljen, — je rekel Jimmy Jones.

Vse se je zgodilo kot po načrtu. Denar je prihajal neprestano. Ker je usel roki pravice, je nastopal Jones z dvojno previdnostjo ter ni prevzel nobenega nepotrebnega rizika. Kosinski si je ogledal vsak posamezni ček, katerega je napisal Jones, da bi ne nastali nikakri prepriji glede razdelitve plena. Na plačilni dan je izstavil Jones številne čke in cela tropa mladih sleparjev, ki so bili v službi Kosinskija, jih je razpečala med trgovci v bližini dotičnih tvornic.

Jones je bil nemurno zaposlen, kajti mislil je na svojo bodočnost. Dolgo ni mogel več ostati v mestu. Nekega dne bo moral na vsak način izginiti ter se nastaniti kje na zapadu. Predno pa bi storil to, si je hotel nabaviti zadostno svoto denarja, da bi lahko živel par let brez skrbi.

Kosinski je dobil nove zaloge čekovnih formularjev in posel je uspeval na nepričakovan način. Čke z največjimi svotami je ka-

siral Jones sam. Poznal je namreč psihologijo bančnih kasirjev.

Policija v družbi tajne službe je seveda kmalu prišla do prepričanja, da obstaja organizirana zarota in razpredla je vsled tega svoje mreže. Zarotniki so kmalu izvedeli za nevarnost, ki jim je pretila ter sklenili prekiniti svoj posel za nekaj časa, dokler bi se ozračje ne izčistilo.

Jimmy Jones je stanoval v nekem majhnem hotelu ter se imenoval "Roland Jerome". V neki majhni banki na gorenji iztočni strani mesta je imel deponiranih štiri tisoč dolarjev in kakorhitro bi narasla ta svota na pet tisoč, je hotel izginiti na zapad. V dotični banki ni nikdar nastopil v svojo lastnost kot slepar. Otvoril je svoj konto pod imenom "Roland Jerome-a". Štiri tisoč dolarjev je deponiral naenkrat ter ni nikdar dvignil niti enega centa. Če je rabil kak denarja za življenje, ga je dobil drugod, s pomočjo ponarejenega čeka. Zaklad v banki je moral ostati nedotaknjen, da mu v primernem trenutku omogoči beg.

Nedelavnost pa je pričela uplivati na živce Jimmy-ja. Pričela ga je skrbeti njegova varnost. Vselej je sklenil nekega lepega dne, da bo takoj izginil iz mesta ter se zadovoljil s svojimi štirimi tisoči dolarjev. To je bilo na vsak način varnejše. Svota ni bila tako visoka kot je pričakoval, da jo bo vzel s seboj, a še vedno je bilo boljše zaščiteno se s tem ter se izogniti na ta način nevarnosti, da bi padel v roke policije, ki bi ga poslala nazaj v jetnišnico kot kaznjencea številka 387.956.

Kar je sklenil, je tudi storil. Zegodaj naslednjega jutra se je napolnil v banko, v kateri je imel naložen svoj denar ter pričel pisati ček za svoto štirih tisoč dolarjev. Naenkrat pa ga je prevzel strah. Popolnoma je namreč pozabil, na kak način je namreč pri otvorenju konta podpisal bančno pobotnico. Vedel je sicer, da se je podpisal z imenom "Roland Jerome", a tega podpisa se je takrat poslužil šele parkrat. Od takrat naprej je ponaredil tako veliko število čekov, da se ni mogel na noben način spomniti, kako se je takrat podpisal. Če bi imel pred seboj kopijo, bi jo seveda takoj identificiral. Ali je bilo sploh mogoče? V banki je bil nepoznan, kajti bil je le enkrat tam, ko je otvoril svoj konto. Pod kakšno pretezo, naj prosi, naj mu poka-žejo prvotno pobotnico? Vedel je, da bi vzbudil sum, če bi zahteval to ter takoj nato predložil ček za štiri tisoč dolarjev. Prijeli bi ga in ne mogel bi dokazati, da je v resnici "Roland Jerome". Hotel se je vsled tega izogniti tudi najmanjšemu sumu. Če bi storil le en napačen korak, bi poklicali detektive, ki bi ga zaslišali. V tem slučaju bi takoj dognali, da ima Jimmy Jonesa in vsega bi bilo konec.

Tedaj pa mu je prišla neka srečna misel. Dve uri, predno je otvoril konto na banki, se je podpisal v hotelski knjižki kot Roland Jerome. Dotični podpis si je prav lahko ogledal. Spravil je v svoj žep še nepodpisani ček ter odhitel v svoj hotel. Pod to ali ono pretezo si je ogledal potniško knjižko, dokler ni zadel na svoj podpis, katerega je natančno premo-tril. Nato se je vrnil v banko, podpisal ček ter ga predložil s knjižico vred blagajničarju.

Hočem zapustiti mesto ter zaključiti svoj konto, — je izjavil. Blagajničar se je ljubeznjivo nasmehnil ter odšel da primerja podpis na čeku s prvotnim podpisom na vložni karti. Kmalu se je vrnil ter rekel:

— Ker je ček izstavljen za tako visok znesek, morate govoriti z Mr. Wilsonom, ki je otvoril vaš

konto. Ona vrata na desno, prosim. Le potkajte.

Mr. Wilson se je še nedolžno spomnjal, da je nekoč otvoril konto za Mr. Jerome. Ni se pa spomnil obraza tega človeka. Vselej tega ga je naprosil, naj se podrobneje identificira. Tega pa "Roland Jerome" ni mogel storiti.

Jimmy Jones je bil v velikanski zadregi. Sedaj, ko je hotel dvigniti denar, katerega je posvsem pravilno vložil, je bil na slabšem kot takrat, ko je sleparil druge bankirje s ponarejenimi čeki.

Roland Jerome je izjavil, da si bo preskrbel identifikacijo od svojega hotela. Medtem pa se je že pojavil detektiv.

Podpis se mi zdi ponarejen, — je rekel Mr. Wilson. — Pregledali smo oba podpisa ter dognali, da se razlikujeta drug od drugega v bistvenih točkah. Oprostite nam morate, Mr. Jerome, a mi moramo biti skrajno previdni. Vse, kar hočete sporočiti tu navzočemu uradniku, bo ostalo tajno. Jaz za svojo osebo sem prepričan, da ste Roland Jerome in da ste deponirali v naši banki to svoto. Pojasniti pa je treba razliko v podpisih.

"Roland Jerome" pa ni mogel pojasniti te razlike. Z vsako besedo, katero je izgovoril, se je bolj in bolj zapletel v mreže postave in par ur pozneje je vedela policija, da ima v svojih rokah Jimmy Jonesa, pobeglega kaznjencea, o katerem je že dalj časa domnevala, da je odgovoren za val ponarejanja čekov, ki je preplaval mesto.

Par dni pozneje so odvabili Jimmy Jonesa nazaj v kaznišnico, kjer bo moral odsedeti svojo preostalo kazen.

Tega ne morem razumeti, — je rekel Hyman Kosinski nekemu svojemu prijatelju in zaupniku. — Jimmy je spravil v promet več ponarejenih čekov kot katerikoli drugi človek in sedaj so ga ujeli ker je ponaredil ček na svoj lastni bančni konto. To preseda mojo pamet.

NOV NASLOV

Vsaki dan 11. do 2. Uradne ure: V ponedeljek in soboto zvečer od 7. do 8.30.

DR. JOSEPH V. GRAHEK

EDINI SLOVENSKI ZDRAVNIK V PITTSBURGHU.

303 American State Bank Bldg., 600 Grant St., at Sixth Avenue,

Pittsburgh, Pa.

Nuga-Tone

Proizvaja bogato rdečo kri, močne stanovitne živce, življenja polne moške in ženske.

Če ste slabe zdravja in pri slabosti, če se vam spominjate v vaše telo, če ste se že navezali na pitje, pomirite in naravnajte svoje telo. Nuga-Tone, in izprevidite boste, kako hitro se boste vrnila zdravemu človeku. Devet desetih človeških bolezni, kot: izpuščanje, anemija, revmatične bolezni, glavobol, nevralgija, spazmi, slabi tek, nervoza, vetrovi, in kolcanje, zavrtje, pomanjkanje energije, pomanjkanje živahnosti, nemožnost, nespečnost, izhaja iz pomanjkanja živčne moči, redke zvočene krvi in slabe krvne cirkulacije.

Vsak u. vasko delovanje telesa je odvisno od živčne sile za svoje življenje in delovanje. Živčna moč je poglavitna stvar za zdravje, leča, ledice, drok, utrpanje srca in le no cirkulacija. Nuga-Tone je najbolj uspešno zdravilo za neravne in fizično izčrpane. Zakaj? Ker sestoji iz osmih važnih sestavin, ki vračajo zdravje ter jih predprejajo naplavljeni zdravili. Nuga-Tone je bogat na železu in fosforju — ter je hrana krvi in živcem.

Nuga-Tone proizvaja življenje v jetra, ter ojačuje čreva, da redno delujejo. Oživlja ledice ter izganja iz njih strupene sestavine. Nič več vetrov in kolcanja, težke sapa in pokl. Nuga-Tone obnavlja krvni obtok. Nuga-Tone daje čudov. i tek, dobro prebavo, zdravilno bisto ter sva no okrepitveno spajajo. Nuga-Tone obnavlja kri, vredi krvno cirkulacijo ter prične izvenje zdravja na lice in jasnost v oči. Gradi močne in rožnate moč, zdravje in krasnejše ženstvenost. Nuga-Tone ne vsebuje omenljivih sredstev, ne zdravil, katerih se človek navadi. Zavrt je v pripravi svojice. Pokrit je s sladkorjem, ugodnega okusa, ugoden za jemati. Poskusajte ga. Priporočilo se bošte vam svojim prijateljem.

NASA POPOLNA GARANCIJA. — Sema Nuga-Tone je en (\$1.00) dolar za s. sklenico. Vaska steklenica vsebuje devetdeset (90) tablet, polno mesečno zdraviljenje. Vi lahko imate šest sklenic, kontinuirano zdraviljenje za pet (\$5.00) dolarjev. Vsejate Nuga-Tone dvajset (20) dni. Če niste zadovoljni z uspehom, vrnite preostanek zama s sklenico in vam bomo takoj vrnil denar. Vidite, da ne morete izgubiti niti penija. — Mi prevzamemo vrtilno. Nuga-Tone je za prodaj pri vseh dobrih lekarnah po enaki ceni in enaki garanciji.

KO NAROČATE, SA POSLUŽITE TEGA KUPONA.

NATIONAL LABORATORY, 3. St. 2018 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

Če pospešje — Prosim, dobite priloženo. za kar mi pošljite.

Ime

Čista in čtv. ali R. F. D.

Država

SEVEROVA ZDRAVILA VEDRZUJEJO ZDRAVJE V DRUŽINAH

*Ja srbeči kožu-
rabite*

**SEVERA'S
ESKO**

Antiseptično mazilo

Priporočljivo za odponoč pri zdravljenju srbečice in raznih kožnih bolezni.

CENA 50c

Vprašajte pri vašem lekarju.

**W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA**

Nato je zaklenil vrata ter razpravljaj s svojim prijateljem o nekem novem roparskem načrtu.

Prijazen obraz je priporočilno pismo.

Gotov, varen način za odpravo KURJIH OČES

V eni minuti vas ne bodo več bolela kurja očesa, če se poslužite Dr. Scholl's Zino-pads. Kurja očesa povzročajo draženje in pritisk ob čevlji. Dr. Scholl's Zino-pads preprečuje draženje in pritisk ter tako odstranjuje vzrok oces.

Dr. Scholl's Zino-pads so varne. Nenevarnost infekcije ali zastrupitja krvi, kar je posledica posledica rezanja kurjih oces ali uporabe močnih zdravil, vsledjajočih kisline.

Zino-pads sestijo tekem zdravljenja. So tanke, antiseptične in nepremokljive. Velikost za kurja očesa, zatiskne in bole. Nabavite si danes skatlo pri lekarnarju ali čevljarju. Ne vzemite namodestkov.

**Dr Scholl's
Zino-pads**

Izdelujejo jih The Scholl Mfg. Co., izdelovalci Dr. Scholl's Foot-Easers, predmetov za ublažnost noge in zdravlja za noge. Priprejite jo — ne bo več bolelo!

SOSEDNJA HIŠA.

A. C. GREEN. Za "Glas Naroda" prevel G. P.

(Nadaljevanje.)

Nato so me pozvali naj sedem, a to ni bilo mogoče. Stopila sem poleg detektiva ter videla, kako so končno razgnili lice mrtve ženske.

Coroner me je pogledal, pokazal na truplo ženske, ki je ležalo pred nami, ter vprašal:

— Ali je to ženska, katero ste videli vstopiti tekom preteklih noči?

Premotila sem obleko, katero je nosila ter prikimala. Kje pa je bil klobuk? Dobro sem se spominjala, da je nosila klobuk, ko je stopila v hišo.

Ko sem povedala to, je rekel detektiv:

— Na temelju tega, kar ste izpovedali, je mrtva ista ženska, katero ste videli vstopiti večeraj ponoči.

— Vsaka pomota je nemogoča, — sem rekla jaz.

Nato se je obrnil pogovor v drugo smer.

Prišlo se je zaslišanje glede družine in jaz sem vprašala:

— Ali mislite Howard Van Burnamsa?

— Ali je to starejši?

— Ne.

Starejši je bil takoj obvečen.

— Kako bi ga mogli dobiti tako hitro?

— Mudi se v mestu. Starejši Van Burnams se bo vrnil še danes s parnikom iz Evrope. Njegov sin se mu je odpeljal nasproti. Zazvonil je zvonice in nehoti sem obstala.

— Nadaljna priča ali pa brzojavka za coronerja, — je zašepetal detektiv.

Policist je odprl vrata in vstopil je — Franklin Van Burnams. Bil je zelo razburjen. Skozi okno sem zapazila obložen tovorni voz ki je stal na nasprotni strani ceste.

— Kaj je to? Kaj se je zgodilo? — je vzkliknil, kakor hitro je zaprl vrata za seboj.

Mr. Gryce, ki je stopil naprej, je odgovoril:

— Pripetil se je zelo nesrečen slučaj. V tej hiši smo našli mla- do deklico, katero je zdrobila preobrnjena omara.

— Mladu deklico? — je ponovil. V zaklenjeni hiši? Kakšna je ta deklica. Vi mislite pač starejšo žensko, postrežnico?

— Ne, gospod Van Burnams. Mislim natančno to, kar sem re- kel. Sicer pa moram popraviti svojo izjavo. To je mlada dama, kajti elegantna je oblečena. Še vedno leži na mestu, kjer smo jo na- šli. Ali jo hočete videti? Mogoče nam boste lahko povedali, kdo da je.

Mr. Van Burnams se je razburil.

— Jaz? Kako naj jo poznam? Najbrž je bila tatca, ki se je splazila v stanovanje ter se ponesrečila, ko je preiskavala pohištvo.

— Mogoče, — je rekel detektiv na kratko.

Vse to me je tako razjezilo, da sem vzkliknila:

— Kako morete reči kaj takega, ko vendar dobro veste, da je je pripeljal neki mlad človek v hišo, ki je kmalu nato odšel?

V cellem svojem življenju nisem povzročila še nikdar take sen- zacije kot v tem trenutku. Oči vseh navzočih so se obrnile name, z izjemo detektiva. Franklin Burnams, pa je planil medtem proti meni ter vprašal v velikanski razburjenosti:

— Kdo je rekel to? Aha, vi ste Miss Butterworth. Ali sem vas pravilno razumel?

Odgovorila sem povsem mirno in določno:

— Vem, kaj sem govorila in niti ene lažnjive besede ni na tem, kar sem izjavila.

— Nekaj čudnega mi pripovedujete, — je rekel Van Burnams končno ter se mi priklonil. — Ne vem, kaj naj mislim o tem. Kljub temu pa še vedno domnevam, da je bila ženska vlomilka. Vi pravi- te, da je bila umorjena? Ali je res mrtva? Takoj bi dal petsto do- larjev, če bi se kaj takega ne pripetilo v naši hiši.

Obrnil se je ter odšel v sprejemno sabo. Mr. Gryce je bil takoj ob njegovi strani.

— Ali bodo zaklenili vrata? — sem zašepetala reporterju, ki je natančno zasledoval vse dogodke.

— Mislim, da jih bodo, — se je glasil previdni odgovor.

Vrata so v resnici zaklenili. Mr. Gryce se je očividno naveličal mojega vmešavanja ter me hotel sedaj izključiti iz cele preiskave. Še predno pa so se zaprla težka vrata, sem slišala, kako je rekel Franklin Van Burnams:

— Ta je strašno spačena. Te ne more nikdo spoznati ...

Bil je dosti bolj razburjen kot je hotel biti navidez.

Cetrto poglavje.

Čeprav so bile dolžnosti v moji lastni hiši skrajno nujne, nisem vendar hotela oditi in to sem tudi povedala reporterju. Mogoče bo hotel govoriti z menoj Mr. Van Burnams.

— Seveda, seveda, — je rekel reporter. — Mislim, da imate sploh prav.

Ker nisem mogla vedeti, kaj naj pomenjajo te njegove besede, sem nagubila obrvi.

— Ali nečete sesti? — je rekel uljudno. Nisem pa mogla sesti. Zvonice je zopet zapel. Ob istem času pa so se odprla vrata spre- jemne sobe.

Franklin Van Burnams je stopil v vežo in ob istem času je vstopil tudi stari Van Burnams.

— Oče, — je vzkliknil Franklin očitaje. — Ali nisi mogel ča- kati name?

Stari gospod se je očividno pripeljal direktno s parnika na svoj dom. Izgledal je strašno razkačen in potem, ko si je obrisal čelo, je vzkliknil:

— Kako naj čakam, ko kriči množica krog mene neprestano "morilec". Kaj pa se je pravzaprav zgodilo? Ali je Howard kaj storil?

Sin me je prijel za roko ter rekel:

— To je Miss Butterworth, oče, naša sosedinja.

— Aha, Miss Butterworth. Dober dan. — Kaj hoče ta tukaj? — je zamrmal tako glasno, da sem ga prav dobro razumela.

— Pridi v sobo in vse ti bom pojasnil, — je prosil sin. — Kje pa si pustil Izabelo in Karolino? V vozu, sredi blazine ljudske mno- žice?

— Ukazal sem kočijašu, naj hitro vozi. Ne moreta biti daleč.

— Stopi vendar noter, a ne ustraši se. Pripetil se je žalosten slučaj. Krvav slučaj.

(Dalje prihodnjaki.)

Ob 450-letnici Nikolaja Kopernika.

Skozi dolgo dobo celih štirinaj- stih stoletij je veljala kot nekak- šno sveto pismo za astronomske vprašanja knjiga, ki jo je bil se- stavil v drugem stoletju po Kr. Ptolemej in ki je bila splošno zna- na pod imenom "Almagest", ka- kor se je glasila arabska spake- dranka, nastala iz prvotnega gr- škega naslova. Ta knjiga je edina celotna priročna in učna knjiga o astronomiji, ki se je ohranila iz staega veka. V njej je zelo obširno in bistroumno obrazložil Ptolemej velikopotezen sistem sveta. Ta si- stem nosi po njem tudi ime "Pto- lemejev sistem", dasi ni bil za časa Ptolomeja več nov, temveč so razpravljali o njem še starejši filozofi in astronomi.

Po tem sistemu je zemlja kro- gla, ki miruje v središču nebesne krogle. Okoli nje pa kroži osem kristalnih sfer, po ena vsakega izmed sedanjih planetov (h kate- nim so prištevati tudi sonce in lu- no) in ena za zvezde stauice. Ker je hotel Ptolemej s svojim si- stemom razlagati po možnosti vse poznane nebesne pojave, je bil končno izdelani sistem tako kom- pliciran, da je vse prej kakor da- jal razumevanje in da je bilo sko- ro nemogoče ga uporabiti pri raz- lagi novih dotlej še ne obrazlože- nih pojavov. Stvar je bila tako huda, da je celo modri kralj Al- fonz X. iz Kastilije ob neki pri- liki izjavil, da bi bil on priporočal večjo enostavnost, ako bi bili nje- ga vprašati za svet pri ustvaritvi sveta.

Toda kljub svoji umetnosti se je prilegal Ptolemejev sistem naj- boljše tedanjim geometrijskim nazorom in je izbornu služil naj- različnejšim in metafizičnim raz- motrivanjem in teološkim inter- pretacijam. Na prvi odpor je na- letel šele leta 1543, ko je izšlo ve- liko delo Nikolaja Kopernika "De revolutionibus orbium coelestium" ("O kroženju nebesnih teles"). Ta knjiga je zadelo Ptolemejevu sistemu udarec, čigar učinek ni bil sicer takoj viden, ki pa je bil zlat tembolj silen in temeljit. Kopernik je pogrčal v Ptole- mejevem sistemu zlasti harmonije in simetrije, kajti kakšen nestvar je svet, čigar posamezni deli so sicer vsak zase lepi in harmonič- ni, toda ne tvorijo nobene prave celote in enote. Pogrešano harmo- nijo in simetrijo pa dobimo, ako postavimo sonce v središče pre- krasnega prirodnega svetlišča, od- kodar naj sije na vse stvarstvo okoli sebe in odkoder naj vodi gibanja velike družine zvezd.

Po Kopernikovem nauku ne miruje zemlja v središču vsega (seveda končnega) sveta, temveč se vrti okoli lastne osi v naspro- tni smeri kakor navidezno giba- nje nebesnega svoda. Razen tega pa kroži okoli mirujočega solnea. Slično kakor zemlja obkrožujejo solnece tudi drugi planeti luna pa se poleg tega suče tudi okoli zem-lje. Mirujoče sonce, obkroženo od omenjenih teles pa obdaja v ogromni razdalji takisto mirujo- ča sfera stalnic.

Tudi Kopernikov nauk ni bil popolnoma nov. Kopernik sam o- menja, da je izsledil slične nauke že pri Ciceronu in Plutarku. To- la tako dosledno in temeljito iz- peljal ga ni nihče pred njim. Že leta 1506 se je pečal s tem vpra- njanjem in že tedaj se je odločil za mirujoče sonce in gibajoče se zemljo. Toda ni se upal tako re- volucijskega spisa izročiti javno- sti, pač pa je vstrajno izpopol- njeval svoj nauk skoro do svoje smrti. Le pod pritiskom svojih prijateljev je dal končno spis v tisk.

Kopernik je bil docela prepi- ran o svojem sistemu. Za njega ni bilo gibanje zemlje samo hypo- teza za njega se je zemlja resni- čno vrtela okoli lastne osi in je krožila okoli solnea. To svoje sta- lišče je poudarjal tudi v uvodu k svoji knjigi, ki jo je posvetil pa- pežu Pavlu III. Toda luteranski pridigar Oslander (s pravim ime- nom Andres Hoesmann) je proti njegovi volji in brez njegove ve- donosti omilil uvod in označil ves njegov nauk kot golo hipotezo. Mo so predložili Koperniku prvi izvod njegove tiskane knjige, je- že ležal na smrtni postelji in je bil preslab, da bi bil opazil Osian- drov "popravek".

Kopernikov nauk je bil skraj- no revolucionaren. Vendar pa ni naletel, vsaj v začetku ne, na hud odpor. Bržkone je bila v prvi vr- sti to posledica Oslandrove opaz- ke, da je ves nauk le hipoteza. Razen tega pa ni bil Koperniko- v nauk namenjen širšim slojem, temveč le matematičnim izšolanim čitateljem, in od teh je tudi Ko- pernik pričakoval plavično sodbo in priznanje. Teologi, katoliški in protestantski, pa niso takoj spo- znali važnosti njegovega spisa. Smatrali so njegov nauk za du- hovito, toda dokaj neumestno iz- mišljotino, ki so jo le zaničljivo zasmehovali.

Pravi odpor proti Koperniko- vemu sistemu se je pojavil šele te- dad, ko so drugi, zlasti pa Giordano Bruna (1548—1600) začeli izvajati vse nujne posledice iz njegovega nauka. Padla je tako zadnja meja sveta; odstranjena je bila tudi sfera stalnic. Svet je postal neskončen. Solnce s svoji- mi planeti (h katerim pripade tu- di zemlja), je le eden izmed ne- tetih sličnih sestavov. V novi o- bliki je postal Kopernikov nauk šele nevaren. Sedaj so spoznali nevarnost tudi teologi. Pojavil se je odpor proti novemu nauku, pozno sicer, zato pa tembolj ol- ločen. To je moral najprej čutiti Giordano Bruno sam, koje bil 17. februarja 1600 sežgan na Campo dei Fiori v Rimu.

Razen drugih pomislekov pa so govorila proti Koperniku naša vsakdanja izkušnja in naša ču- tila. Stvar pa je postala docela dru- gačnja, ko je začel Galileo Gali- lei (1564—1642) s pomočjo rav- nokar izumljenega daljnogleda proučevati nebo in njega pojave. Odkril je tako trabante (lune) planeta Jupitra in ugotovil od Kopernika napovedane faze pri planetu Veneri. Na luni je izle- dil doline in hribe in Rimski ce- sta se je razdružila v nebroj ma- lih zvezdic. Vsa ta odkritja so bi- la v skladu s Kopernikovim nau- kom in bi znala postati usode- polna za Ptolemejev sistem, ki ga je zagovarjala cerkev. Zato je sveta inkvizicija kratkoma o- značila Kopernikov nauk za kri- voverski in njegova knjiga je prišla leta 1616, torej 73 let po smrti avtorja, na indeks prepo- vedanih knjig, kamor so prišle vse knjige, ki so učile, da se zem- lja giblje, tja do leta 1757.

Edini tehtni ugovor proti Ko- pernikovemu nauku, ki ga pa nje- govih sodobniki niso mogli dovolj jasno shvatiti, je bil v njegovem sistemu samem. Kopernik se je namreč pri svojih izvajanjih stro- go držal Pitagorovega principa, da morajo biti tirnice nebesnih teles popolne krožnice. Posledica doslednega upoštevanja tega prin- cipa je bila, da so bila središča platnenih tirov zgolj geometrične točke, kjer ni bilo nobenega mate- rijalnega telesa. Zato je moral biti Kopernikov nauk, po katerem se sučejo ogromne mase nebesnih teles okoli nematerialne točke brez vidnega vzroka, dokaj tuj in nevtrjen. Ta nedostatek je od- pravil šele Johannes Kepler (1571 do 1630), ki je odkril po njem imenovane znamenite zakone o gi- banju planetov. Planeti se ne su- čejo okoli solnea na krožnicah, kakor je zahteval Kopernik, tem- več na elipsah, v katerih enem gorišču miruje sonce, in tudi ne enakomerno, temveč tako, da opi- suje provodnica od solnea do pla- neta v enakih dobah enake plošči- ne. Obhodne dobe planetov so v določenem razmerju z njihovimi razdaljami od solnea. Planeti se ne sučejo potemtakem okoli gole geometrične točke, temveč okoli ogromne solčne mase.

V čem pa obstoja fizikalni vzrok teh zakonov? Kepler sam je že mislil na gotove sile, ki vežejo solnce in planete. Končni odgo- vor pa je dal šele leta 1687. Isaak Newton (1642—1727) v svojem znamenitem delu "Philosophiae naturalis principia mathematica". Opirajoč se na zakon vstrajnosti, ki ga je bil odkril Galilei, je New- ton s pomočjo novih matematič-

ROYAL MAIL

Posteljena od jugoslovanske vlade.
H.M.R., direktna služba med
New York - Cherbourg - Hamburg
s novimi, velikimi, veličastnimi "O" parniki. Mo-
derni v vseh delih. — Pogosta odložitja.
"OHIO", "ORCA", "ORDUNA", "ORBITA".
V Evropi: CENE II. II. II.
N.Y. 130 in več Ham'g \$120. In več \$102.50
\$125 in več 90.00 Cherb'g \$125. In več \$109.00
\$106.35 Zagreb \$106.35. In več \$105.00
Študentske privatne kabine v tretjem razredu.
VAŽNO! Nizoblastna faza s nakupom tiskov za
vase srodnike v Evropi Nova kvota prične 1. jul.
Za navodila vprašajte pri lokalnih agentih ali pri
ROYAL MAIL STEAM PACKET COMPANY
26 Broadway New York City

nih metod, ki jih je deloma tudi sam ustvari izpeljal iz Keplerje- vih zakonov za gibanje planetov zakon o splošni gravitaciji.

Kinemateno, to je z ozirom na popis gibanja sta Ptolemejev in Kopernikov sistem enakovredna. Kopernikov je le po matematični obliki bolj enostaven. Dinamično pa, to je z ozirom na sile, ki so vzrok ali učinek gibanja, je po Newtonu edino veljaven Koperni- kov nauk.

Danes pa spričo Einsteinove re- lativnostne teorije se je absolut- na veljavnost vseh dokazov za gibanje zemlje nekoliko omajala. Tudi dinamično bi bila Ptoleme- jev in Kopernikov sistem enako- vredna, kakor je to tudi že kna- lu po Newtonovi smrti tako jasno in temeljito obrazložil Rudjer Jo- sip Bošković (1711—1787). Ali naj se torej danes zopet povrni- mo k Ptolemejevu sestavu in naj zopet verujemo, da zemlja abso- lutno miruje in da se suče ves svet okoli nje? Nikakor ne! Tega ni svojebodno zahteval Bošković in tega tudi ne zahteva danes re- lativnostna teorija. Toliko po Bo- škoviću kolikor po relativnostni teoriji pa ni izključena možnost Ptolemejeva sistema, kajti nobe- nega dokaza nimamo, da so sre- dobožne sile učinek absolutnega gibanja. Morda je to le učinek re- lativnega gibanja napram vsemu ostalemu svetu. In le to lahko ugotovimo. To pa gotovo ne po- meni še korak nazaj. Kopernikov sistem ostane definitivna znan- stvena pridobitev. Kopernikov si- stem ni bil nikdar tako splošno priznan in potrjen kakor sedaj. Zato lahko prestane tudi najbolj radikalne kritike svojih temeljev.

Marsikaj se bo morda pokazalo v novi, nam nenavadni luči in mar- sikaj bo izgubilo svojo dosedanja absolutno veljavnost. Toda odto- dne more več pot nazaj. Pot, ki nam jo je pokazal Kopernik, gre samo naprej.

Nikolaj Kopernik se je rodil 17. februarja 1473 v Tironu (nemško Thorn), vasi v bližini Varšave. Visoko šolo je obiskoval najprej v Krakovem, od leta 1496 do 1500 pa v Bolonji, kjer se je učil pravo, grščino in astronomijo. V tem času je bil tudi izvoljen za kanonika v Frauenburgu na Pruskem. L. 1500 je predaval astro- nomijo v Rimu. Naslednja tri le- ta se je učil medicino in pravo v Padovi in leta 1513 je bil v Fer- rari promoviran za doktorja cer- venega prava. Od leta 1506 do 1512 je bil telesni zdravnik pri svojem stricu škofu Watzelro- deju. Z l. 1512 se je preselil v Frauenburg, kjer je z manjšimi presledki ostal kot kanonik do svoje smrti (24. maja 1543).

ALI VESTE, —

in je na Gospodstvu na polju na Ko- voškem se zdaj kament prestol, na ka- otem so zaprili slovenske vojvode v trinajsto stoletje? Ali veste, da če učete dobiti polno vrednost za svoj tenar, ko kupujete cigarete, morate ku- poviti Helmar turške cigarete, ker vse- ujejo 100% čisti turški tobak?

ROJAKE opo- zardjamo, da je cena za "Slovensko-Ameri- kanski Koledar" i- sta za Jugoslavijo kot za Ameriko — 40 centov.

Pošljite nam svo- to in naslov svojega prijatelja v starem kraju in poslati mu bomo knjigo narav- nost.

ROJAKI, NAROČAJTE SI NA "GLAS NARODA" NAJ- VEČJI SLOVENSKI DNEV- NIK V SV. DRŽAVAH.

Kretanje parnikov - Shipping News

17. maja: Kronland, Cherbourg in Hamburg; Hansa, Hamburg.	14. junija: Minnekahda, Cherbourg in Hamburg; Thuringia, Cherbourg in Hamburg.
19. maja: Olympic, Cherbourg; Roussillon, Havre; Geo. Washington, Cherbourg in Bremen; Orduna, Cherbourg in Bremen; Vole- nam, Boulogne; Saxonia, Cherbourg; Andania, Cherbourg.	16. junija: Homerie, Cherbourg; Orca, Cherbourg in Hamburg; Pres. Arthur, Cherbourg in Bremen; Rotterdam, Boulogne.
22. maja: Aquitania, Cherbourg.	19. junija: Mauretania, Cherbourg; Pittsburgh, Cherbourg.
23. maja: France, Havre; Zeeland, Cherbourg; Thyrbheria, Cherbourg in Hamburg; York, Bremen.	20. junija: Selditia, Bremen; Zeeland, Cherbourg; Conte Rosso, Genoa; Pres. Polk, Cher- bourg in Bremen.
24. maja: Manchuria, Cherbourg in Hamburg; Mount Clinton, Hamburg.	21. junija: Roussillon, Havre; Kronland, Cher- bourg; Mount Carrol, Cherbourg in Ham- burg.
25. maja: Homerie, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen.	23. junija: Mauretania, Cherbourg; Lafayette, Havre; Geo. Washington, Cherbourg in Bremen; Viendiam, Boulogne.
26. maja: Mauretania, Cherbourg; Reliance, Cher- bourg in Hamburg; Canopic, Cherbourg; Bremen, Bremen.	26. junija: Berengaria, Cherbourg; Reliance, Cher- bourg in Hamburg; America, Genoa.
30. maja: Lapland, Cherbourg.	27. junija: Fatis, Havre; Lapland, Cherbourg; York, Bremen; Pres. Garfield, Cherbourg in Bremen.
31. maja: Rochambeau, Havre; Finland, Cher- bourg in Hamburg; Bayern, Hamburg.	28. junija: Thyrbheria, Cherbourg in Hamburg; Manchuria, Cherbourg in Hamburg; Han- sa, Cherbourg in Hamburg.
2. junija: Majestic, Cherbourg; La Savole, Havre; Ohio, Cherbourg in Bremen; America, Cherbourg in Bremen; New Amsterdam, Boulogne.	20. junija: Tuscania, Relia; Olympic, Cherbourg; Conte Verde, Genoa; Saxonia, Cherbourg; Ryndam, Boulogne; Chicago, Havre; America, Cherbourg in Bremen.
9. junija: Berengaria, Cherbourg; Colombo, — Genoa.	1. julija: Bremen, Bremen.
6. junija: Paris, Havre; St. Paul, Cherbourg; Fris, Filmore, Cherbourg in Bremen; Abania, Cherbourg in Bremen.	3. julija: Canopic, Cherbourg in Bremen.
7. junija: Laconia, Cherbourg in Hamburg.	4. julija: Leviathan, Cherbourg; France, Havre, St. Paul, Cherbourg.
9. junija: Olympic, Cherbourg; Orbita, Cherbourg in Hamburg; Pres. Harding, Cherbourg in Bremen; Veendam, Boulogne.	5. julija: Finland, Cherbourg in Hamburg; Pres. Adams, Cherbourg in Bremen; Mount Clinton, Cherbourg in Hamburg.
11. junija: Hannover, Bremen.	7. julija: Pres. Wilson, Trst in Dubrovnik; Giulio Cesare, Genoa; Rochambeau, Havre; Ho- merie, Cherbourg; Ohio, Cherbourg in Hamburg; Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen; Muenchen, Bremen.
12. junija: Aquitania, Cherbourg; Resolute, Cher- bourg in Hamburg.	
13. junija: Belgenland, Cherbourg; France, Havre; Pres. Van Buren, Cherbourg in Bremen; Argentina, Trst.	

French Line
Compagnie Générale Transatlantique
New York, Plymouth, Havre, Paris
Hitra služba v Jugoslavijo.
FRANCE 23. maja
LA SAVOIE 2. junija
PARIS 5. junija
LA FAYETTE 23. junija
Kabine za 2, 4 in 6 oseb, umivalnica,
edilnica, kadilnica. Vino in pivo brezpla-
čno. Posebni vlak do Trsta.
Ogledite se pri lokalnem agentu ali pri
19 State Street New York City

Kako se potuje v starikraj in nazaj v Ameriko.

VELIKE važnosti za potnika je, da je natanko poučen o potnih ustih, prtljagi in drugih stvarih, ki so v zvezi s potovanjem. Vse- dolgetne izkušnje nam je mogoče vsem tem dati točna pojasnila. Priporočamo vedno tudi samo naj- boljše parnike, ki imajo kabine v III. razredu.

Ako ste se namenili potovati v stari kraj, nam pišite ker bo to v vašo korist.

Tudi oni, ki še niso ameriški držav- ljani, smejo potovati v stari kraj na obisk in jim je dovoljeno vrniti se. Na željo dajemo vsakemu to- zavedna pojasnila.

Kdor želi dobiti soročnike ali članice iz starega kraja, naj nam pi- še za navodila, kajti število priše- jencev je omejeno.

Za potne stroške izplačuje po na- šem naročilu Jadranska banka tudi v dolarjih.

Frank Sakser State Bank
52 Cortlandt Street New York
Glavne zastopstvo Jadranske banka.

NAZNANILO.

Naš stari zastopnik JANKO PLEŠKO, ki je svoječasno potoval za naš list, se radi slabega zdravlja zdaj stalno nahaja na 6104 St. Clair Ave., Cleveland, O. Pobira naročnine za Glas Naroda ter knjige in daje pojasnila o vsem, kar spada v naš posol. Ro- jakom ga toplo priporočamo.
Uprava Glasa Naroda.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

DR. LORENZ
642 Penn Ave., PITTSBURGH, PA.
EDINI SLOVENSKI GOVORČI ZDRAVNIK
SPECIALIST BEČKIM SOLEZNI.
Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jan-
som in zdravim nad 23 let starim ljudem v vseh boleznih
in ter znam slovensko, zato vam moram popolnoma razumeti in opozori-
vati vaše bolezen, da vas zdravim in vrnem mo v zdravje. Skrat 23 let sem
sredilo posebne skušnje pri zdravljenju možganih bolezni. Zato se morete
popolnoma zanesati na mene, moja skrb je, da vas popolnoma zdra-
vim. Na edinstveni, amper pritisni čimprej.
Jaz zdravim zadržane kri, malarijo in hipotenzijo, hipertenzijo in gripo, in-
flamacijo, lase, bolečine v kosteh, starostne; odbojnost; živčne in bolezni v muha-
nem; ledene, iztrah, žolce; rmenice; revmatizem; katar; mla; žila; sedekna; lila.
Uradno ure: V ponedeljek: ura od 10. do 12. dopoldne do 5. popoldne;
v torek, četrtek in sobota od 8. dopoldne do 5. zvečer; v nedeljah in
praznikih od 10. dopoldne do 5. popoldne.

ZNIŽANE CENE

IZ NEW YORKA V TRST
(preko Genova)

Najboljša in najkrajša pot po Sredozem-
skem morju z našimi veličastnimi parniki,
COLOMBO 9. junija 31. julija
AMERICA 28. junija
GIULIO CESARE 7. julija 18. avgusta
TAORMINA 17. julija 25. avgusta
Udobne kabine tretjega razreda z 2, 4 in
6 posteljami za družine in ženske.
Pri okusnih obedih je vino brezplačno.
Za podrobnosti vprašajte našega agenta
v vašem mestu ali na naravnost pri

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

Italia-America Shipping Corporation
1 State Street General Agenti New York
Naši zastopniki v Jugoslaviji: Jadranska
Banka, Beograd in njene podružnice.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Naročnikom "Glas Naroda" v
državi Wisconsin naznanjamo, da
jih bo obiskal naš potovalni za-
stopnik

Mr. Joseph Smalcel,
ki je pooblaščen pobirati naroč-
nine za naš list. Zato prosimo ro-
jake, da mu bodo kolikor mogoče
naklonjeni. Upravništvo

VLAHOV

ŽELODČNA
GRENCICA

Dela jo in spravlja
v steklenico v
ZADRU (Dalmacija)
od leta 1861

ROMANO VLAHOV

Napredaj po vseh
Lekarnah, delikatelah
in grocerijah.